

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij
bisdom Antwerpen / maart - april 2023

On my mind

JEUGDIGE
LIEFDE

SAMEN
VIEREN

SYNODALITEIT,
TRIAL AND ERROR

WAT HEEFT GODSDIENST
JONGEREN NOG TE BIEDEN?

Relevant - Nummer 2
TWEEMAANDELIJKS
maart - april 2023

Afgiftekantoor 2099
Antwerpen X - P 914402

www.relevant-bisdomantwerpen.be

ISSN-nummer
2294-7620

> **Op de cover:** Een bonte menigte. Iedereen lijkt met iedereen aan de praat. Het deed deugd ondergedompeld te worden in die verbindende chaos aan de kerkdeur in het begijnhof van Turnhout op het diocesane slotfeest van 'Handelingen'. En het deed goesting krijgen naar meer. Lees meer over internationale vieringen op blz. 14-17.

INHOUD

Woord van de bisschop	3
On my mind	4
Jeugdige liefde	10
Trial and error. De synodale weg	12
Samen vieren	14
In de kijker: HIGW heeft nieuwe directeur	18
Estafette: Saskia van den Kieboom	19
De kiosk	20
Lerenslang: Groeien in geloof, hoop en liefde	22
Doorkijk:	
Leef je leven voluit, met de liefde als leidraad	23
Jongerenkatern	24
Was jij erbij?	26
Het voorval	28

COLOFON

Relevant, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks.

Verantwoordelijk uitgever is Nathalie Milio, Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.

Hoofredactie: Ilse Van Halst

Redactieraad: Jan Caljon, Steven De Schampelaere, Jonathan Wuyts, Nathalie Milio, Marc Philips, Saskia van den Kieboom, Lea Verstricht

Redactie: *Relevant*, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen, 0474 655 943, relevant@bisdomantwerpen.be, www.relevant-bisdomantwerpen.be.

Abonnementen: Abonnementen *Relevant*, p/a Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, 03 210 08 37 of 03 202 84 30, abonnementen.relevant@kerknet.be.

Een jaarabonnement kost 25 euro. Jongeren betalen 10 euro.

Abonnees in het buitenland betalen 50 euro.

Een steunabonnement kost 50 euro.

Voor een los nummer betaal je 10 euro.

Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB van vzw Bisdom Antwerpen – *Relevant* met duidelijke vermelding van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.

© Nicky De Vocht

SMAKELIJK, PAULINE

Kwart over vier, Pauline komt uit school. Er is niemand thuis. Het is stil in huis”, zong Bram Vermeulen al in 1995. “Een boterham staat voor haar klaar. Er is ook een brief voor haar. Ze leest: ‘Eet smakelijk, Pauline’. Niets aan te doen. Ze krijgt het heus wel voor elkaar. Ze is al dertien jaar.

Net als Pauline worden heel wat jongeren vandaag aan hun lot overgelaten. Ze voelen zich eenzaam, gaan gebukt onder relatieproblemen, depressie, stress, hebben een wankel zelfbeeld, weten zich geen raad met zichzelf en weten nog minder waar of bij wie ze terecht kunnen. Natuurlijk, ze hebben een uitgebreid netwerk op hun sociale media, maar een vertrouwenspersoon, een échte vriend of vriendin, is er vaak niet. In het dossier van dit nummer zoekt *Relevant* naar wegen en tools die hen weerbaar maken en veerkracht geven en brengen we verhalen van plaatsen en mensen bij wie ze welkom zijn en die tijd maken om naar hen te luisteren.

Connecteren met elkaar is zowat de rode draad in dit nummer. Bisschop Bonny legt uit hoe de Kerk haar weg zoekt in het proces naar meer synodaal overleg. En op verschillende plekken in het vicariaat Kempen kregen ze na de internationale viering tijdens het slotfeest van 'Handelingen' de smaak te pakken en zoeken ze wegen om vaker samen te vieren.

Verder legt *Relevant* het oor te luisteren bij Timothy Beynaerts, de nieuwe directeur van het HIGW, die als coördinator van de Amandusgroep buitenlandse priesters sterker probeert te integreren in de Vlaamse context. Norbertijn en godsdienstleerkracht Francis Dierckxsens zoekt wat geloof jongeren vandaag nog te bieden heeft en hoe het mensen kan verbinden. En als nieuwe stafmedewerker bij Gezinspastoraal in ons bisdom en aanspreekpunt voor Homoseksualiteit en Geloof reikt Saskia van den Kieboom gezinnen in de meest brede betekenis van het woord en al wie worstelt met de zoektocht naar zijn of haar identiteit en geloof, de hand.

Je bent welkom!

Ilse Van Halst

EEN RODE DRAAD

Een katholieke school in Antwerpen. Een leerkracht godsdiens vraagt in de klas: "Wat is de vasten?" Antwoord van een leerling: "Iets zoals de ramadan, maar wel voor christenen." De leerkracht die het me vertelde, klonk wat ontgoocheld. Niet omdat het antwoord verkeerd zou zijn, maar omdat haar leerlingen vandaag de islam nodig hebben om het christendom te verstaan. Is dat niet de omgekeerde religieuze wereld? Wat is met onze christelijke vastentijd gebeurd? En wat hebben verschillende godsdiensten met elkaar te maken? Het zijn vragen om dieper over na te denken.

Allereerst dient gezegd dat alle godsdiensten met 'vasten' te maken hebben. De duur of de ernst van het vasten kunnen verschillen, maar geen godsdienst die niet over 'vasten' spreekt. Hoe zou dat komen? Wellicht omdat alle godsdiensten leven vanuit het besef dat God groter is: groter dan voedsel of drank, groter dan onze professionele of sociale successen, groter dan wat de wereld ons te bieden heeft. 'God is groter': we willen het niet alleen met woorden verkondigen of met liederen uitzingen, we willen het ook aan den lijve ervaren. Met een 'voldaan' gevoel of een 'gevulde' maag is het moeilijk aansluiting te vinden bij God. Geloof en onthechting, gebed en soberheid horen bij elkaar. Het is een rode draad in alle wereldgodsdiensten.

Vervolgens valt op hoe 'vasten' in alle godsdiensten te maken heeft met solidariteit en broederlijkheid. Na een volle dag vasten gaan gelovige moslims niet alléén aan tafel. Ze nodigen vrienden en kennissen uit, samen met kansarmen of alleenstaanden uit de buurt, om na zonsondergang samen een 'iftar' te houden. Sinds Bijbelse tijden hoort 'aalmoezen geven' bij

© Karen Vandaete

➤ Een taart met negentig kaarsjes zou wat veel zijn, dus werd emeritus bisschop Paul Van den Berghe, jarig op 7 januari, gevierd met een high tea. Op 8 januari ging hij mee voor met bisschop Johan Bonny in de eucharistieviering ter herdenking van emeritus paus Benedictus XVI die overleed op 31 december. Tijdens die viering dankten de aanwezige gelovigen God voor het leven en het voorbeeld van bisschop Van den Berghe. Op 8 januari vierde bisschop Bonny ook de veertiende verjaardag van zijn bisschopswijding.

het joodse en christelijke 'vasten'. Al meer dan zestig jaar is er in onze Vlaamse Kerk tijdens de vasten de solidariteitsactie Broederlijk Delen, ten bate van ontwikkelingsprojecten in de Derde Wereld. Je kunt niet God liefhebben en je broeder haten: ook dat is een gemeenschappelijke overtuiging in alle wereldgodsdiensten. Hoe dichter je bij God komt, hoe meer broers en zussen je krijgt, om het leven mee te delen.

Ten slotte heeft 'vasten' in alle godsdiensten een publiek of sociaal karakter. Zeker, niemand hoeft te zien of te weten dat je vast. Je kan eerlijk en gemeend vasten, zonder dat iemand van je kennissen of collega's ervan weet. Het kan zelfs eerlijker en oprechter zijn om te vasten 'in het verborgene', zoals Jezus zegt. En toch organiseren vrijwel alle godsdiensten gezamenlijke

dagen of tijden om te vasten. Waarom? Omdat gelovigen elkaar willen sterken in een gezamenlijke geloofsbeleving. Omdat ze samen voor God willen staan, als volk van God. Omdat ze samen van hun geloof willen getuigen, midden een veelkleurige samenleving. En omdat ze niets te verbergen hebben. Wereldgodsdiensten zijn geen geheime genootschappen. Ieder mag zien en horen waarmee ze bezig zijn. Hebben wereldgodsdiensten iets van elkaar te leren? Ongetwijfeld. Ze kunnen elkaar uitdagen om het beste uit hun eigen traditie naar boven te halen. Om vergeten waarden bij elkaar in herinnering te brengen. Om ruimte te scheppen voor de ene God in wie ze geloven, ondanks alle verschillen die hen nog verdelen.

+ Johan Bonny

© Groenendaal

➤ Hiep hiep hoera. Een kleuter uit de school Groenendaal in Merksem zal zijn verjaardag niet licht vergeten. Met bisschop Bonny kreeg de school immers hoog bezoek. De directie en leerkrachten van de kleuter- en basisschool Groenendaal, en de daaraan verbonden secundaire scholen Groenendaal 1 en 2 – het vroegere Sint-Jan Berchmanscollege en het Stella Marisinstituut – in Merksem, hadden hem uitgenodigd om in gesprek te gaan. Het werken in een katholieke dialoogschool in het hart van Merksem, staat voor heel wat uitdagingen wat betreft rituelen en symbolen van de verschillende godsdiensten van de leerlingen. "We willen met veel respect voor elkaar onze leerlingen samen laten leren en leven. Dat is niet altijd vanzelfsprekend", duidt de directie. Tijdens het panelgesprek na de klasbezoeken werd er met grote openheid van gedachten gewisseld over de diversiteit in een katholieke dialoogschool anno 2023.

ON MY MIND

OPGROEIEN EN VOLWASSEN WORDEN LIJKT VANDAAG VEEL INGEWIKKELDER DAN VROEGER. HOE KUNNEN WE JONGEREN DAARBIJ HELPEN?

'Je jeugd is de mooiste tijd van het leven. Geniet er ten volle van! Je toekomst ligt voor jou open ...' Voor vele jongeren is dat alles-behalve waar. Heel wat jongeren hebben het moeilijk, gaan gebukt onder stress, voelen zich angstig, zien het vaak niet meer zitten. Tachtig procent van de psychische problemen begint tussen 15 en 25 jaar, blijkt uit epidemiologische studies. Wereldwijd kampt een op zeven jongeren met psychische problemen, bracht het UNICEF-rapport *The State of the World's Children 2021. On my mind* aan het licht. Zelfmoord prijkt op plek twee als doodsoorzaak bij jongeren tussen 15 en 19 jaar in West-Europa, wereldwijd staat het op de vijfde plek. De zelfmoordcijfers in ons land liggen ontzettend hoog. Bijna dertig procent van de overlijdens bij jongens tussen 15 en 24 jaar is het gevolg van zelfmoord, bij meisjes is dat 23 procent. Het is een tendens die zich in heel West-Europa aftekent. Zorgverleners en onderzoekers vrezen dat de coronapandemie met lockdowns en sociaal isolement de situatie alleen maar verslechtert en dat jongeren de impact op hun mentale welzijn daarvan nog vele jaren zullen voelen. Opgroeien en volwassen worden lijkt vandaag veel ingewikkelder dan vroeger. Hoe kunnen we jongeren nabij zijn, opvangen, steunen, begeleiden, weerbaar maken? (IVH)

© Shutterstock

AWEL, DA'S STRAF

Awel, de gratis en anonieme luisterlijn voor kinderen en jongeren, wint nog steeds aan populariteit, zo blijkt uit de jaarcijfers van 2022 die ze eind januari publiceerde. "Opmerkelijk is dat jongeren na corona terug vaker een beroep doen op ons dan tijdens de pandemie. We hebben altijd gezegd dat kopzorgen niet zouden gaan liggen na de pandemie. Mentale gezondheid is iets waar we altijd, lockdown of niet, aandachtig voor moeten zijn", kadert Hanne Jacobs, verantwoordelijke communicatie en vroeger zelf vrijwilliger bij Awel. "Concludeer daaruit evenwel niet dat de jeugd bedrukt en ongelukkig is. Dat kinderen en jongeren hulp en informatie zoeken is ook een positief signaal en heeft hopelijk onder meer te maken met een groeiende aandacht in onze maatschappij voor mentale gezondheid."

Jan Caljon

› "De beste schuilplek is een luisterend oor", drukt Awel jongeren op het hart.

Tijdens de aanslagen in Brussel in 2016 kreeg Hanne, toen nog telefoonbeantwoorder bij Awel, een van de meest memorabele oproepen. “Een meisje had nood aan een gesprekje omwille van wat ze gehoord had op het nieuws”, vertelt ze. “Na dat gesprek wou haar broertje ook even praten. En voor ik het wist, had ik een uur met een groot gezin gesproken. Dan heb je het gevoel dat je echt iets betekend hebt voor dat gezin.”

Behalve telefoneren kun je ook mailen of chatten met Awel of op de website surfen op zoek naar antwoorden op een brede waaier aan thema's zoals gezin, school, werk, vriendschap. “In de top tien van aangekaarte problematieken staan thema's als somberheid, niet goed in je vel zitten, angst, spanning, maar ook luchtigere zaken zoals verliefdheid komen ter sprake”, duidt Hanne. “Heel vaak staan relaties centraal: relaties met ouders, met medeleerlingen, met vrienden en vriendinnen of met leerkrachten. Dat is logisch. Relaties blijven immers aan het lijf kleven en jongeren zijn vaak onzeker op dat vlak. Bovendien polsen we er actief naar, omdat het netwerk van jongeren een belangrijk eerste aanspreekpunt moet zijn.”

Luisteren

Awel kan het niet genoeg benadrukken: luisteren is uitermate belangrijk voor het welbevinden van jongeren. “Op onze website geven we een aantal tips, waarmee iedereen aan de slag kan. De belangrijkste is ‘ga niet te snel’. Mensen zijn vaak geneigd om meteen oplossingen aan te bieden: ‘Je moet dat doen ...’ of ‘Probeer dit eens ...’, terwijl het zo belangrijk is voor jongeren om zich beluisterd te voelen. Geef hun de kans om hun verhaal te doen”, raadt Hanne aan.

In zeventig procent van de gesprekken volstaat een luisterend oor. Indien nodig verwijst Awel door, vroeger doorgaans naar het JAC, het jongerenaanbod van het CAW, nu ook steeds vaker naar de zorgleerkracht. “Die staat dicht bij de jongere, maar toch ver genoeg om de nodige afstand te bewaren”, legt Hanne uit. Sinds kort startte Awel met andere organisaties met een ‘warme doorverwijzing’. Daarbij wordt, in overleg met de jongere, al een afspraak gemaakt bij een bepaalde organisatie voor een jongere. Want alle oproepen naar Awel zijn anoniem. “Dat is tegelijk onze sterkte en onze zwakte”, weet Hanne. “De anonimiteit maakt enerzijds dat de drempel om met ons contact op te nemen erg laag is. Het nadeel is dat je nooit weet hoe het afloopt. Wanneer er verdere stappen nodig zijn, zullen we dan ook vooral met de jongere zelf aan de slag gaan.”

© Shutterstock

Het merendeel van de jongeren die een beroep doen op Awel zijn meisjes. Hebben jongens dan minder een luisterend oor nodig? Vinden ze de weg niet naar Awel? Hanne gebruikt een Engelse uitdrukking om het fenomeen te kaderen: “*Women talk face to face, men talk shoulder to shoulder*. Meisjes praten makkelijker rechtstreeks over problemen, terwijl jongens die vaker zijdelings aan bod brengen tijdens het sporten of gamen. We werken momenteel een project uit om zo'n aanpak in onze werking te voorzien, zodat we ook hen bereiken.”

Jong helpt jong

Hoewel het aantal oproepen gestegen is in 2022, zijn er minder gesprekken gevoerd, en wel omdat het aantal vrijwilligers daalde. Ondertussen boden zich reeds heel wat nieuwe kandidaten aan. “De leeftijd van onze vrijwilligers varieert van zestien tot tachtig jaar”, weet Hanne. “Studenten melden zich vaak, net als ouders wiens kinderen het huis uit zijn of gepensioneerd. De zestien- tot achttienjarigen hebben een actieve rol op ons forum. Dat is dan ook niet alleen een forum vóór jongeren, maar ook dóór jongeren.”

Nood aan een luisterend oor?

Je kan Awel anoniem contacteren op het gratis nummer 102, of op [awel.be](https://www.awel.be), elke dag behalve op zon- en feestdagen. Meer info op www.awel.be. Daar vind je ook luistertips en cijfermateriaal.

WE(L) ZIJN JONG!

Dertien jaar geleden gaf Ingrid De Jonghe (67) een antwoord op de lange wachtlijsten voor jongeren die psychische hulp nodig hebben. Als advocate en criminologe trok ze zich het lot van jongeren in kwetsbare situaties aan, ging pedagogie, psychologie en gedragstherapie studeren, en stichtte TEJO—therapeuten voor jongeren. In al die jaren begeleidde TEJO achttienduizend jongeren. “En het gaat goed met hen. Ze komen dat soms ook zeggen”, zegt Ingrid met terechte trots. Ze werd meermaals gelauwerd. In 2018 kreeg ze voor haar inzet de titel barones. De spreuk op haar wapenschild luidt: ‘Altruïsme draagt vrucht.’ Het typeert haar hele leven. Jammer genoeg is de problematiek waarmee TEJO geconfronteerd wordt, na al die jaren niet verbeterd, integendeel.

Lea Verstricht

“Reeds lang voor corona klopten bij TEJO steeds meer jongeren aan met ernstige problemen en ze blijven ook langdurig komen”, stelt Ingrid vast. “Suicidale gedachten bijvoorbeeld zijn sterk toeegenomen. Veel jongeren geven aan dat ze geen hoop meer hebben. ‘Wat kom ik hier eigenlijk doen op deze wereld?’, is een vraag die we te horen krijgen.”

Voor Ingrid is het duidelijk dat jongeren in onze samenleving authentieke verbindingen missen. Dat kan in de familiale sfeer zijn. Vechtscheidingen komen steeds meer voor. Of jongeren worden meegetrokken in een huiselijke zorg waartoe ze op dat moment in hun ontwikkeling nog niet in staat zijn. Maar ook vriendschappen die niet echt blijken te zijn, kunnen wonden slaan. De sociale media zijn op dat vlak niet echt een vooruitgang: “Jongeren chatten met mensen aan de andere kant van de wereld, die ze niet kennen. Hun nachten zijn onderbroken, elk ritme of discipline is weg. Ze worden er niet echt happy van, maar wel moe.” Vele jongeren voelen zich eenzaam. ▶

Bij TEJO willen de medewerkers een tegenpool vormen. Warme contacten die authentiek zijn en echt verbinden, zijn een voorwaarde om jonge mensen te raken en perspectief te geven. En die houding blijkt besmettelijk. Ingrid merkt geen geweld, diefstal of suicide in haar praktijk. "It's heaven here", hoort ze jongeren wel eens zeggen, en zo ervaart ze haar engagement ook.

© Verstricht

› Ingrid De Jonghe

Signaalfunctie

Naast de therapeutische hulp en de labofunctie – Wat hebben jongeren nog nodig? – wordt ook de signaalfunctie van TEJO ondertussen verder ontwikkeld. "We willen de samenleving laten weten hoe het met de jongeren gaat, en de volwassenen oproepen om de jongeren met meer positieve aandacht te benaderen", vertelt Ingrid gedreven verder. Daarom ontwikkelden we een belevingsexpo voor jongeren van twaalf tot achttien jaar over het belang van je goed voelen en een positief zelfbeeld ontwikkelen, de nood aan een vertrouwenspersoon of ankerpunt, de weg naar goede hulpverlening: We(!) zijn jong! Reizende belevingsexpo voor jongeren.

De expo focust op drie thema's die belangrijk zijn voor jongeren, telkens met voldoende uitleg en een oefening die jongeren doet

reflecteren over henzelf. Het eerste thema richt de focus op hun rechtspositie: wat zijn de kinder- en jongerenrechten en wat is hun engagement? De tweede focus is het welzijn. Daarin zoeken jongeren naar hun *beads of life*, de persoon die inspirerend en belangrijk is in hun leven. De schrijfsels van de jongeren worden verzameld. De derde focus ligt op de moed die het vraagt om hulp te zoeken.

Zoek hulp

TEJO hoopt vooral dat de expo jongeren aanzet om hulp te zoeken indien dat nodig zou zijn.

"Vijftig procent van de jonge mensen heeft psychische hulp nodig", stelt Ingrid onomwonden.

"Als we dan merken dat jongeren die met hun klas de belevingsexpo bezochten de stap naar hulp durven te zetten, is onze opzet geslaagd."

- Alle info op www.tejo.be
- Op 11 maart 2023 organiseert TEJO een Inspiratiedag over de Signaalfunctie en de HOU VAST Beweging in het Provinciehuis in Antwerpen. Welkom.
- Info over de belevingsexpo 'We(!) zijn jong!' vind je op welzijnjong.be
- Beluister Ingrid De Jonghe ook bij VRT MAX via *Alleen Elvis blijft bestaan* - zaterdag 29 oktober 2022 om 22:31 | VRT MAX
- *Relevant* sprak reeds eerder met Ingrid De Jonghe. Lees het artikel *Als je kon toveren* na op onze website of vraag het op in ons archief (*Relevant* maart 2015, dossier *Grenzen van de toekomst*).

EEN SHELTER VOOR JONGEREN

Dat jongeren te kampen hebben met mentale problemen is niet nieuw. Binnen de geestelijke gezondheidszorg is er steeds meer aandacht voor die kwetsbare groep. Zorggroep Multiversum, dat vanuit een christelijke inspiratie gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg biedt in de Antwerpse regio aan mensen met een ernstige psychische aandoening, wil met mArquee jongeren tussen 16 en 25 jaar met psychische problemen een warm nest bieden.

Saskia van den Kieboom

Jongeren kampen met allerhande mentale problemen. Soms zijn dat trauma's uit het verleden, soms gaat het over moeilijk kunnen omgaan met emoties en soms is er sprake van suïcidale neigingen, wetende dat het bij jongeren sterk kan verschillen van dag tot dag. De ene dag lijkt er niets aan de hand, de andere dag wil iemand niet meer verder. "Een impulsiviteit die kenmerkend is voor jonge mensen, omdat we weten dat de hersenontwikkeling – en onder meer het gedeelte dat verantwoordelijk is voor impulscontrole – pas voltooid is rond de leeftijd van 25 jaar", licht dr. Lieve De Backer van Multiversum toe.

Kwetsbaar

Dr. De Backer en haar collega Willem De Muer, zorgmanager bij Multiversum, onderkennen meerdere oorzaken voor de mentale problemen: "Soms is er sinds de kindertijd sprake van een hechtingsproblematiek, zeker wanneer jongeren zijn opgegroeid in een jeugdinstelling. Daarnaast is het voor jongeren vaak erg overweldigend om 18 jaar te worden. Plots zijn ze voor van alles en nog wat verantwoordelijk en wordt er van hen verwacht dat ze volwassen in het leven staan. Jongeren tussen 16 en 25 jaar zijn echter kwetsbaar en nog erg zoekend. Als dan een goed netwerk ontbreekt, kan dat funest zijn voor de ontwikkeling en de mentale weerbaarheid."

© Lea Verstricht

Dat werd bijvoorbeeld goed zichtbaar tijdens de coronapandemie, toen heel wat jongeren hun peergroep moesten missen, die juist zo belangrijk is. “Hoe pakken mijn leeftijdsgenoten de dingen aan? Wat denken zij? Hoe dealen zij met bepaalde lastige kwesties? De omgang met leeftijdsgenoten was niet mogelijk. Daardoor zien we nu jongeren die we anders misschien niet hadden gezien”, stellen ze.

Hippe tent

Zowat vijf jaar geleden startte Multiversum het project mArquee op. Dat is een behandelafdeling voor jongeren van wie de ontwikkeling stagneert wegens een psychiatrische problematiek. De naam is een metafoer. Een marquee is een hippe tent die vaak op festivals gebruikt wordt, mensen samenbrengt en beschutting biedt, de hoofdletter A staat voor adolescenten, de doelgroep die Multiversum aan het woord wil laten. “We kiezen er bewust voor om zowel met minderjarigen als met meerderjarigen te werken”, stelt De Muer. “Vaak wordt in de zorgverlening een onderscheid gemaakt tussen beide groepen. Wij beschouwen ze als één geheel, omdat er hier nogal eens problemen zichtbaar worden die te maken hebben met de mentale ontwikkeling. Een goede begeleiding voorkomt later heel wat andere problemen. Ouders en scholen blijven betrokken bij het hulptraject, wat maakt dat het een samengedragen project is. Die betrokkenheid is niet enkel essentieel voor de jongeren zelf, maar ook voor de andere gezinsleden.”

Lange wachtlijsten

De wachtlijsten in de geestelijke gezondheidszorg zijn er sinds de coronapandemie alleen maar langer op geworden. En de middelen schaars. “Mentale problemen worden in Vlaanderen nog altijd wat miskend”, zijn beide zorgverleners het eens. “Dat leidt tot schrijnende toestanden: jongeren die op de spoed terechtkomen omdat ze suïcidaal zijn, worden soms gewoon weer naar huis gestuurd. Terwijl er echt goede behandelingen bestaan. Met meer middelen en meer mensen zouden we zoveel meer kunnen doen.” Toch klagen ze niet. “Het geeft ons extra motivatie en kracht om creatief te zoeken naar manieren hoe we zoveel mogelijk jongeren in problemen kunnen helpen. We blijven samenwerken met andere partners binnen de psychiatrie, denk aan de kinderpsychiatrie, maar ook aan ouders en leerkrachten. Daarnaast hopen we wel op structureel meer aandacht en meer middelen voor de kwetsbare groep jongeren.”

Denk je aan zelfmoord en heb je nood aan een gesprek, dan kan je terecht bij de Zelfmoordlijn op het nummer 1813 of via www.zelfmoord1813.be.

ALLES BEGINT BIJ LUISTEREN

Alles begint bij luisteren, niet alleen op Radio 1, maar ook bij de ‘Ears’ op het Sint-Jozefsinstituut in Borsbeek. “Onze school zet in op mentaal welzijn. Daar dragen we als ‘Ears’ graag ons steentje toe bij”, aldus Lieselot Koopmans (6 Humane Wetenschappen) en Lisa Lenaers (6 Gezondheids- en welzijnswetenschappen).”

“Onze Ears zijn vierde-, vijfde- en zesdejaars die een luisterend oor bieden aan alle leerlingen van onze school. Herkenbaar aan hun Ears-T-shirt of -trui en hun rode sjaal op donkere winterdagen zijn ze aanspreekbaar op de speelplaats, in de gangen en in het Earslokaal, waar elke middag twee Ears de permanentie verzorgen”, licht Earscoach An Verstraelen, leerkracht Pedagogisch Handelen, toe. “De problemen die het vaakst aan bod komen, in alle vertrouwen, zijn pesterijen in de klas, op de speelplaats of op sociale media, en conflicten tussen leerlingen onderling. In mindere mate komen ook leerlingen met persoonlijke problemen of een delicate thuissituatie tot bij ons”, ervaart Lieselot. Lisa vult aan: “Bij ernstige problemen brengen we als Ears in samenspraak met de betrokken leerling de leerlingenbegeleiding van de school op de hoogte.”

Behalve luisterend oor zijn de Ears ook nog per twee of drie meter of peter van een eerstejaarsklas. “Op de eerste schooldag staan we paraat om de eerstejaars te onthalen en in de loop van september gaan we één dag mee tijdens hun leefdagen, de kennismakingsdagen voor eerstejaars”, getuigen Lieselot en Lisa enthousiast.

Het Ears-project, dat inmiddels al twintig jaar bestaat, is een initiatief van, voor en door leerlingen. Gert Vervaeke, leerkracht Wetenschappen, stapte op vraag van de leerlingen als coach in het project. “Samen met een aantal andere collega’s de Ears mogen begeleiden geeft me energie”, zegt hij dankbaar. Ondertussen groeide het project uit tot een onmisbare vaste waarde voor een goede sfeer op school. “Het is soms drummen om Ear te mogen worden. De meeste leerlingen hebben als eerstejaars zelf veel aan de Ears gehad en willen er op hun beurt zijn voor andere leerlingen”, weten An en Gert. “We merken ook dat onze Ears in de loop van hun twee- of driejarige engagement sterk groeien in hun taak. Zijn ze in het begin soms wat onzeker, met de hulp van de oudere Ears overwinnen ze dat doorgaans snel. Of hoe je eigen welbevinden kan groeien door je in te zetten voor dat van anderen.” (Marc Philips)

“EN TOEN BESEFTE IK: IK BEN GAMEVERSLAAFD.”

“Ik was zelf verslaafd aan gamen”, bekent Nick Hannes (31) uit Geel. Hij weet wat het is en wil het taboe op gameverslaving doorbreken. Nick is stafmedewerker bij IJD Antwerpen. Als jongerenpastor werkt hij met veel jongeren samen. “Ik inspireer hen onder meer hoe ze met hun geloof in het dagelijkse leven kunnen staan. In een veilige omgeving organiseren we diverse en creatieve activiteiten om zoekende en gelovige jongeren samen te brengen.” Aanvankelijk wilde Nick priester worden. Tijdens zijn opleiding aan het Johannes XIII-seminarie in Leuven raakte hij zwaar

verslaafd aan computergames. “Als kind was ik al een fervente gamer. Toen konden mijn ouders me nog intomen. Op het seminarie stond ik op eigen benen en werd het gamen in het tweede jaar een heuse verslaving. Ik had meer vrije tijd en speelde minstens acht uur per dag games.”

Een vlucht

Nick vervolgt: “Terugblikkend denk ik dat het een vlucht was. Ik koesterde een romantisch beeld van de Kerk, dat niet volledig aan de realiteit beantwoordde. Er waren minder priesters in spe dan ik verwachtte. ▶

► Herkenbaar aan hun T-shirt of -trui en hun rode sjaal op donkere winterdagen zijn de Ears aanspreekbaar op de speelplaats van het Sint-Jozefsinstituut in Borsbeek, in de gangen en in het Earslokaal.

© Sint-Jozefsinstituut Borsbeek

Bovendien kwamen toen heel wat misbruikschandalen in de Kerk aan het licht. Het komt hard aan als iemand je vraagt of je voor pedofiel studeert ... Dat ik celibatair diende te leven, loste ik op al gamend. Games werden mijn 'beste vriendin'. In het spel 'The Sims' kon ik zelfs een eigen gezin creëren met avatars ... Al spelend kon ik alle negatieve gedachten uitwissen."

Agressief

Uiteindelijk begon het Nick zelf te dagen dat hij verslaafd was. "Ik werd almaar agressiever tijdens het spelen. Ik kon echt uit mijn dak gaan als ik bij een shooter zelf werd afgeknaald. Op een bepaald moment werd ik zó boos dat ik het scherm van mijn pc stuksloeg. Daardoor zat ik twee weken zonder computer. Ik kreeg al snel ontwenningverschijnselen. Toen besepte ik dat het zo niet verder kon."

Nick ging op zoek naar hulp, maar dat bleek niet eenvoudig. "Ik legde de situatie uit aan mijn ouders en de directie van het seminarie. Ze steunden me", blikt hij terug. "Ik deed een beroep op een private instelling, waar ik psychologische begeleiding kreeg. Ze legden uit hoe een gameverslaving werkt. Dat je lichaam bij het spelen dopamine aanmaakt, wat een gevoel van beloning geeft, en dat ik niet meer zonder dat gevoel kon." De begeleiding volstond echter niet. "Het lukte me niet om het gamen onder controle te krijgen. Ik dacht erover om over te schakelen naar een klinische

© Hannes

> Nick Hannes

behandeling. Maar die was ontzettend duur." Toen vond Nick een oplossing in het Bosnische bedevaartsoord Medjugorje. "Daar bevindt zich een centrum van Cenacolo, een christelijke gemeenschap die mensen met een verslaving helpt. Je wordt er afgescheiden van de buitenwereld. Zo moest ik mijn horloge en mijn gsm afstaan tijdens mijn verblijf. Door intens gebed en hard werk kom je jezelf tegen. Ik zat er tussen mensen met een alcohol-, drugs- of seksverslaving. Iedereen hielp er elkaar. Na een halfjaar had ik mijn verslaving onder controle."

In zijn plooi

Intussen heeft Nick zijn weg gevonden. "Ik stopte met mijn priesteropleiding in het besef dat ik de gelofte van het celibaat niet kon aangaan en behaalde een master theologie en religiewetenschappen aan de KU Leuven. Toen er een plaats vrijkwam bij jongerenpastoraal, viel alles in zijn plooi. Nu kan ik getuigen over mijn geloof

en jongeren daarover aanspreken", klinkt het enthousiast. En Nick heeft nog een missie. Hij wil ook gameverslaving bespreekbaar maken. "Ik hoop dat ik met mijn verhaal andere mensen kan helpen. Gameverslaving komt vaker voor dan we denken. We vluchten snel naar ons scherm om onze gedachten te verzetten. Een zekere voorzichtigheid en gezond omgaan met schermtijd en games is uitermate belangrijk. Voor je het weet, ben je in een digitale fantasiewereld beland waar je niet meer van afgekickt raakt", duidt Nick. "Zelf vind ik bij de groep Gamechangers (gamechangers.be) heel wat inspiratie om met mijn verslaving om te gaan. Dansen, wandelen (zelfs als het regent), puzzelen, tuinieren, mijn aquarium onderhouden, een modelbouw-exemplaar in elkaar lijmen, uitstapjes, met vrienden afspreken en tijd doorbrengen met mijn verloofde ... Het zijn allemaal bezigheden die me nu een gezonde ontspanning bieden als alternatief. Ik word daar veel gelukkiger van", weet Nick inmiddels uit ondervinding.

Een droom

Nick is steeds bereid om te getuigen en om raad te geven vanuit zijn ervaring. "Op die manier kan ik ook God zichtbaar maken. Ik geloof dat God me waarlijk geholpen heeft om me te leiden op een weg van bevrijding. Hij heeft me de juiste mensen laten ontmoeten en me kracht en steun gegeven om mijn droom niet op te geven. De droom om jongeren de kans en het recht te geven om te geloven." (NH/IVH)

MENTAAL WEERBAAR OP VAKANTIE

Dat een zomerkamp bij IJD niet zomaar een jeugdkamp is, las je ondertussen al geregeld in dit blad. "De nadruk ligt op verbondenheid, leven en geloven. Uiteraard organiseren we ook allerhande activiteiten zoals op andere kampen", vertelt Jonathan, sinds vorig jaar stafmedewerker bij IJD Antwerpen, en voordien een enthousiast kamplid. "Na mijn eerste jaar als begeleider bij Zomervuur, een kamp voor jongeren van 16 tot 24 jaar, kan ik getuigen dat jongeren als een ander persoon terugkeren naar huis. Tijdens het kamp stellen jongeren zich open voor het verhaal van de andere. Aldus ervaren ze op korte tijd een intense vriendschap en verbondenheid met elkaar."

Kan je jezelf tegenkomen op die zomerkampen? "Zeker en vast. Het is aan jou om er wat mee te doen", antwoordt Jonathan. "Het verbaasde me dat heel wat jongeren veel houvast vonden bij elkaar tijdens het kamp. En dat de groep zo hecht was. Iedereen kon bij iedereen terecht, zelfs buiten de leefgroepen die bij het begin van

het kamp gevormd waren op basis van leeftijd." "Als begeleider merkte ik dat er veel ruimte was om elkaars gevoelens en gedachten een plaats te geven in de groep. Ook wij als begeleidersploeg dienden soms ruimte te geven aan sommige jongeren om wat te bekomen na een moeilijk moment. Een gesprekje achteraf over de situatie kon de jongere in kwestie heel veel deugd doen", vertelt Jonathan verder.

Body positivity

"Tijdens de activiteiten ervoer ik bij de jongeren ook heel wat openheid en zag ik heel wat aanknopingspunten om over hun mentale welzijn te praten." De begeleiders geven ook zelf aanzetten

om dat gesprek op gang te brengen. Zo nodigden ze Marijke Van Boeckel uit, die zich inzet als body positive activiste voor de strijd van gelijkwaardigheid voor alle lichamen. De jongeren luisterden geboeid naar haar getuigenis over body positivity. Achteraf in de bar was dat het gespreksonderwerp van de avond. Daaruit blijkt dat de kijk van jongeren op hun lichaam hen sterk bezighoudt en soms bezorgd maakt. Ook zingeving komt aan bod. Ook daarnaar dorsten jongeren", ervaart Jonathan. "We proberen hen te helpen in hun groei naar zelfontplooiing. Hoe beter jongeren de meerwaarde zien van hun talent in het grotere geheel, hoe meer ze zich verbonden voelen en hun inbreng/leven ervaren als zinvol." (JW/IVH)

"Op woensdagavond kwamen er verschillende mensen getuigen over mentaal welzijn. Zo getuigden twee medewerkers van Cava, een vzw die preventief werkt rond mentale gezondheid, en een broeder over hun ervaringen en hun eigen worstelingen. Op Zomervuur werd er al heel wat ruimte voorzien om binnen de leefgroep hierover te praten, maar het was ook erg interessant om ervaringen van mensen buiten het kamp te horen. Na de getuigenissen heb ik nog een tijdje met de broeder gepraat over een boek dat hij bij zich had. Naast mooie getuigenissen neem ik dus ook zeker nuttige informatie mee naar huis!" (Lisa, Antwerpen)

JONG ZIJN ANNO 2023:

KANSEN ZOEKEN, ZIEN EN KRIJGEN

“Meester, komt de oorlog ook naar België? Dat vroeg een zesdejaars me vlak voor de kerstvakantie. Eerder dan een informatieve vraag, is dat een angstvraag over de toekomst”, vertelt Liam*, een godsdienstleerkracht. “Kinderen en jongeren zijn niet naïef. Ze zien wat er gebeurt, in hun omgeving, in de wereld. Informatie is goed, maar kan ook angstaanjagend zijn. Aan ons volwassenen om hen hierin te begeleiden, zodat ze niet afdwalen naar pessimisme en depressieve gevoelens, en hen te laten voelen dat ze steeds welkom zijn met hun vragen.”

Nood aan genegenheid

Liam werkte gedurende zijn hele leven met jongeren. “Vanuit mijn job in de hulpverlening ontmoette ik menig kind dat nood had aan een simpel gesprek, een eenvoudige schouderklop, een lief woord, een teken van medeleven. In mijn vrije tijd was ik in jeugdbewegingen en de vormselcatechese actief. Vandaag zie ik en hoor ik de jongeren vanuit mijn beperkte job in het onderwijs. Ze hebben nood aan genegenheid, dankbaarheid, vriendschap, vul zelf maar aan.”

Jong zijn en kind mogen zijn is de laatste vijftig jaar sterk geëvolueerd, stelt hij vast zonder een oordeel te vellen. De samenleving is zowat op alle vlakken veranderd: de arbeidsdeelname qua huishoudpositie, de verhouding tussen arbeid en gezin, de samenlevingsvormen, de opkomst van de techniek, de sociale media en de computer, de automatisering ... Speelde het leven zich vroeger grotendeels af onder de kerktoeren, dan is de wereld vandaag ons dorp met alle uitdagingen van dien voor onze samenleving. De wetenschap stond nog niet zo ver als vandaag. Denk aan de medische wetenschap. Vandaag worden meer medische problemen benoemd, die vroeger wel bestonden maar niet gedefinieerd waren. De moeilijke kinderen van vroeger zijn vandaag kinderen met speciale noden, zoals autisme, prikkelgevoeligheid, leerstoornissen enzovoort. “Een veranderd wereldbeeld, een veranderende sociale, economische en medische omgeving maken dat kinderen soms verdrinken in een golf van emotie thuis, op school en in hun vrije tijd”, ervaart Liam.

Kansen bieden

“Aan ons, volwassenen, om hen kansen te bieden”, meent hij. “Dat begint thuis met de opvoeding. Met het tijd maken voor het gezin en voor elkaar. Met samen dingen doen. Met het spreken over van alles en nog wat. Dat gebeurde bij ons aan tafel. De maaltijd was een gezinsmoment bij ons thuis. Vandaag is het

vaak een rush op weg naar de volgende hobby- of sportactiviteit. Het is aan volwassenen om hen (opnieuw) te leren dat het leven meer is dan haastig aan elkaar voorbijlopen, deadlines halen en andere stressvolle zaken.”

Hij vervolgt: “Het is aan onze maatschappij om kinderen met een vraag naar extra aandacht op te vangen en kansen te bieden. Aan leerkrachten, jeugdleiders, vertrouwenspersonen enzovoort om met hen mee op zoek te gaan naar die kansen. Alleen kunnen ze het niet altijd. Niet omdat ze te jong zijn, wel omdat ze door de bomen het bos vaak niet meer zien. Het is aan de overheid om ervoor te zorgen dat kinderen ook kansen krijgen. Velen wachten hier nog op. Wat met de lange wachtrijen voor hulpverlening? Het is aan de politici en de brede omgeving van jongeren om ervoor te zorgen dat ze – hun – kansen kunnen zien en ze ook willen en kunnen grijpen. Met beide handen.”

Kansen grijpen

Tegelijk spoort Liam kinderen en jongeren aan om niet af te wachten, maar om zelf, samen met ouders, leerkrachten of vertrouwenspersonen, op zoek te gaan naar kansen. “Geloof in jezelf, geloof in je eigen kunnen”, drukt hij jongeren op het hart. “Jouw geloof kan je kracht geven. Grijp de kansen die je nodig hebt, leer van anderen, besef dat iets niet kunnen ook kan. Neem tijd voor jezelf, bouw momenten van rust in je leven in, zodat je niet opbrandt. Probeer zoveel mogelijk wij-gericht te zijn in plaats van ik-gericht. Samen zal je het redden!” (IVH/X)

*Liam is een fictieve naam

UIT DE VALKUIL

“Als jongvolwassene viel ik zelf ten prooi aan een ernstige verslaving die mij en mijn omgeving vernietigde. Ik vond hulp bij de Cenacolo-gemeenschap. Bij hen vond ik mijn weg terug, zin in het leven en kracht om de verslaving te weerstaan”, begint Pascal Humblet zijn verhaal. Vandaag is Pascal pastoraal werker in de pastorale eenheid Heilige Veronica en contactpersoon voor Cenacolo in België, dat samenkomt in de parochie Heilige Familie in Schoten. De Cenacolo-gemeenschap zet zich inmiddels veertig jaar in om jongeren via het geloof opnieuw zin en richting te geven in het leven.

Geen ziekte

“Een jongere die verslaafd is, is niet ziek, maar viel in een valkuil van zinloosheid”, stelt Pascal. “Om hem of haar uit die valkuil te helpen, steunt de Cenacolo-werking op drie eenvoudige pijlers: vriendschap, werk en spiritualiteit. Het harde werk, in dienstbaarheid, zorgt voor voldoening, terwijl het Evangelie richting en zin geeft. Het resulteert in een gemeenschap waarin ieder lid ervaringsdrager is en niet alleen hulpbehoevende maar tevens ook hulpbiedende.”

Jongeren die hulp zoeken bij Cenacolo kunnen met de gemeenschap kennismaken gedurende een drietal dagen in Lourdes. Wanneer de proefperiode als positief ervaren werd, volgt een onthaaldag waar geëvalueerd wordt of de jongere welkom is, en in welke van de zeventig gemeenschapshuizen, voornamelijk in Europa, hij of zij terecht kan. Belgische jongeren beginnen hun traject in een van de vier huizen in Frankrijk. “Ook al zijn we geen neutrale organisatie, het eigen geloof van de jongere is niet essentieel. ‘Het doet er niet toe of jij wel of niet gelooft’, zegt Moeder Elvira, stichteres van Cenacolo. ‘Wat belangrijk is, is jouw leven dat gered moet worden.’”

Parallel traject

Ook de ouders worden betrokken in een parallel traject. “Ze zijn immers ook gekwetst geraakt en moeten een weg gaan van genezing en vergeving, terwijl ze steun, erkenning en herkenning vinden bij andere ouders”, verduidelijkt Pascal. Recent kozen vijf Vlaamse jongeren voor de Cenacolo-gemeenschap. Hen wacht een zware tocht, maar Pascal gelooft er sterk in dat het hen zal lukken: “Dienstbaarheid geeft zin, en geeft vrijheid in het leven. Weg van de verslaving.”

Info bij humbletpascal@gmail.com of op www.comunitacenacolo.it/nl

JEUGDIGE LIEFDE

LUISTEREN NAAR KINDEREN EN JONGEREN IN DE BIJBEL

➤ De tuin van Eden aan de Sint-Joriskerk, Schermerstraat in Antwerpen. De ommuurde tuin is aangelegd door landschapsarchitect Ronald van der Hilst als een *hortus conclusus* of de paradijselijke tuin waaruit de mens ooit werd verdreven en waarnaar hij sindsdien op zoek is. Met elementen uit het 'Hooglied': de ceder, de olijfboom, de cipressen, de bron ...

“Hoor, daar is mijn lief! Kijk, daar komt hij aan” (Hooglied 2, 8), roept de bruid verwachtingsvol uit, wanneer ze haar geliefde, de bruidegom, over bergen en heuvels ziet snellen. Na een bezoek aan de gezinnen van Abraham, Isaak en Jakob zoals beschreven in het boek ‘Genesis’ en wat je daarin als disfunctioneel zou kunnen beschouwen (zie ‘Relevant’-januari), keren we in deze bijdrage met het boek ‘Hooglied’ terug naar het paradijs in het spoor van twee geliefden, die we voortaan ‘bruidegom’ en ‘bruid’ zullen noemen.

Anton De Preter

Ondanks het wederzijdse verlangen van bruid en bruidegom, lopen ze elkaar meermaals mis, met allerlei verwickelingen tot gevolg. Zo stoot de bruid, op zoek naar de bruidegom, op enkele stadswachten met wie ze onzacht in aanraking komt: “Zij sloegen mij, verwonden mij, ze rukten me mijn sluier af, de wachters van de stad!” (HI 5, 7).

Borsten en billen

Wie meent dat het boek *Hooglied* slechts brave liefvalligheden van zoetgevooisde minnaars verhaalt, slaat de spreekwoordelijke bal behoorlijk mis. Niet alleen borsten en billen passeren de revue, maar er wordt ook gekust en geknuffeld dat het een lieve lust is. Meer nog, de vele bonte beschrijvingen verzinnebeelden meermaals erotische spanning en seksueel genot. Dat in de Bijbel? Jazeker! En wat denkt God daarover? Hij vindt het vermoedelijk helemaal in orde. Een belangrijke joods-christelijke traditie meent zelfs dat God een hoofdrol speelt in deze liefdessage.

De Nederlandse naam van dit Bijbelboek, *Hooglied*, hebben we te danken aan Maarten Luther (1483-1546). Toen laatstgenoemde de hele Schriftuur naar het Hoogduits omzette,

vertaalde hij de titel van het boek in kwestie als *Hohes Lied*. De titel in de Bijbelse talen – Hebreeuws: *šir haššîm*; Grieks: *Asma asmaton*; Latijn: *Canticum canticorum* – drukt vermoedelijk nog beter uit dat dat lied wel degelijk het mooiste en subliemste aller liederen is.

Een goddeloos boek?

De toeschrijving aan koning Salomon kan veeleer als legendarisch worden beschouwd. Tekstuele en taalkundige elementen wijzen er immers op dat de definitieve tekst dateert uit de derde of tweede eeuw voor Christus. *Hooglied* is op vele vlakken een bijzonder Bijbelboek: het betreft, in de eerste plaats, veeleer een collectie gedichten dan een één geheel vormende compositie. Bovendien bevat het iets dramatisch (*i.e.* toneelachtig) met zijn monologen, dialogen en de rol van het koor, vertolkt door ‘de dochters van Jeruzalem’. Afwisselend zijn de bruid, de bruidegom en – in beperkte mate – het koor aan het woord, maar het is veeltijds niet eenvoudig te achterhalen wie wanneer aan zet is. Ook de setting (locatie, tijdstip ...) waarin de romance tussen de bruidegom en bruid zich afspeelt, verandert menigmaal en veelal zonder enige

verantwoording. En, last but not least, zal je tevergeefs zoeken naar enige aanduiding of verwijzing naar God. Hij wordt immers geen enkele keer vernoemd in *Hooglied*. Een goddeloos boek in de Bijbel? Niets is minder waar!

De eerste woorden van de bruid aan de bruidegom laten weinig aan de verbeelding over: “Overstelp mij met de kussen van uw mond, want uw liefkozingen zijn zoeter dan wijn” (HI 1, 2). Met een wens in een gebiedende wijs drukt de bruid haar verlangen naar de amoureuze nabijheid van de bruidegom uit. ‘Liefkozing’ is hier evenwel een preutse interpretatie, het gaat hier immers wel degelijk over seksueel genot dat de bruid beschrijft als meer extatisch en meer verslavend dan bекers vol tot zielsverrukking vervoerende wijn.

Onaangekondigd

Is het jou ook opgevallen dat de personages niet voorgesteld worden en dat wij, lezers, het dienen te stellen zonder inleiding over de context waarbinnen die begeerte vertolkt wordt? Inderdaad, we vallen onaangekondigd binnen en ontmoeten de jonge bruid smakend naar de vurige passie en lichamelijke verstrengeling tijdens het minnespel. Enkele verzen verder licht de bruid een tip van de sluier over de identiteit van haar bruidegom: “Trek mij mee, laat ons vluchten, neem mij mee, o koning, in uw vertrekken!” (HI 1, 4).

Romantische komedie

Wanneer we nog wat verder te weten komen dat de bruid eerder van lagere stand blijkt te zijn – “wel ben ik donker, maar toch bekoorlijk” (HI 1, 5) of “De zonen van mijn moeder waren

© Ilse Van Haast

➤ *Vandaag nog verslikken vele gelovigen zich in hun koffie van ongemakkelijke preutsheid wanneer onderwerpen die verband houden met seks(ualiteit) en erotiek openlijk besproken worden. 'Hooglied' nodigt uit om die schroomvalligheid aan de kant te zetten – de mens is nu eenmaal een seksueel wezen.*

hard tegen mij; zij lieten mij hun wijngaarden bewaken” (HI 1, 6) – lijkt de verhaallijn verdacht veel op het plot van eender welke romantische komedie à la *The Prince & Me* (2004) waarbij iemand van hogere rang en stand accidenteel en geheel tegen elke vooraf gearrangeerde regeling in, stapelverliefd wordt op iemand van lager allooï met allerlei perikelen tot gevolg.

Een herdersdicht?

Maar dan bevinden we ons plots in een heel andere realiteit. We vertoeven nu als het ware in het zog van Vergilius' veelgeprezen herdersdichten – Je herinnert je vast wel de fortunlijke Tityrus uit de eerste *Eclogie* die onder het loof van een beuk op zijn herdersfluit het bos rondom de naam van zijn geliefde, Amaryllis, leert weerklinken – wanneer de bruid tussen de grazende kudde op zoek gaat naar de bruidegom die dan een herder blijkt te zijn: “Zeg mij toch, mijn zielsbeminde, waar laat u uw kudde grazen, waar rusten uw schapen in de middag?” (HI 1, 7). Het doe er niet toe, een paleis met vele kamers of weidse streken, het moge duidelijk wezen: de bruid kijkt brandend van verlangen reikhalzend uit naar het weerzien met haar bruidegom.

Een paradijselijke lusthof

Rond liefde en, voorzeker, seksualiteit heeft binnen het christendom steeds een soort depreciërende taboesfeer gehangen. En laten we eerlijk zijn, ook vandaag nog verslikken vele gelovigen zich in hun koffie van ongemakkelijke preutsheid wanneer onderwerpen die verband houden met seks(ualiteit) en erotiek openlijk besproken worden. *Hooglied* nodigt uit om die schroomvalligheid aan de kant te zetten – de mens is nu eenmaal een seksueel wezen.

“De liefde tussen mensen is immers niet meer of niet minder dan een manifestatie van de goddelijke liefde, bron van alle leven en liefde.”

Naast de positieve erkenning van de menselijke seksualiteit roepen de dialogen en de setting van dit *Lied der liederen* ook iets van een weemoed op naar het verloren paradijs. Op die wijze beschrijft de bruidegom ook zijn bruid, namelijk als een paradijs: “Een gesloten hof ben je, mijn zuster, mijn bruid, een gesloten hof, een verzegelde bron. Je staat in bloei als een lusthof (*paradeisos* in het Grieks of *paradisus* in het Latijn) vol granaatbomen met kostelijke vruchten, vol hennabloemen en nardusplanten” (HI 4, 12-13). Ofschoon die beschrijving wel degelijk doelt op de vrouwelijke erogene zones, tegelijk drukt ze een dieper verlangen uit, met name dat van een terugkeer naar het paradijselijke lusthof zoals het was vóór de zondeval. In zijn fantasievolle beschrijving verzinnebeeldt de bruidegom immers zijn bruid als die tuin van Eden, waar het bestaan zorgeloos was en de liefde voluit ervaren kon worden.

Losbandigheid

Is *Hooglied* een aanzet tot losbandigheid? Geenszins. Het volwaardige ervaren van de liefde dient hier begrepen te worden in relatie tot de Liefde, die God is. De liefde tussen mensen is immers niet meer of niet minder

dan een manifestatie van de goddelijke liefde, bron van alle leven en liefde. Maar zoals ons bestaan vandaag gekenmerkt wordt door gebrokenheid en verval verbeeld door de verbanning van Adam en Eva uit het paradijs, zo is ook onze liefde kwetsbaar en broos. En de belagers van de liefde zitten overal. Denk maar aan fenomenen als overcommunicatie, overconsumptie, overcommercialisering, enzovoort in onze soms dolgedraaid aanvoelende samenleving. “Vang ons de vossen, de geniepige vossen, die de wijngaard vernielen, onze wijngaard die in bloei staat!” (HI 2, 15), roepen de bruid en de bruidegom ons als waarschuwing toe. De vossen belagen immers de wijngaard van de bloeiende liefde.

Goedbedoeld advies

En hoewel kerkvader Origenes (c. 185 - c. 254) in de proloog van zijn *Commentaar op het Hooglied* aangeeft dat, gezien de expliciet seksuele inhoud, het beter zou zijn indien men *Hooglied* zou lezen en bestuderen op rijpere leeftijd, raad ik toch iedereen aan, ongeacht leeftijd of maturiteit, om dat korte boekje ter hand te nemen. *Hooglied* toont immers niet alleen aan dat de goddelijke openbaring wel degelijk een positieve boodschap over de menselijke seksualiteit bevat, maar ook dat onze liefde hier steeds verlangt om volledige voleinding te vinden in het paradijs bij God. Niet hier en nu vervullen we immers ons leven en onze liefde ten volle, maar wel in het paradijs van onze hemelse bruidegom die ons toezegt: “Ik ben al in mijn tuin, mijn zuster, mijn bruid, ik vergaar er mijn mirre en balsem, ik eet er mijn honingraat, ik drink er mijn wijn en mijn melk. Eet vrienden, en drink en word dronken van liefde!” (HI 5, 1).

TRIAL AND ERROR

WAT DOET ONZE BISCHOP OP HET DUITSE SYNODAAL OVERLEG?

© Lea Verstricht

➤ *Elkaar de hand reiken, in alle kleuren en maten. Van gedachten wisselen en rekening houden met diversiteit. Met vallen en opstaan. Dat is synodaliteit in de praktijk.*

Van 9 tot 11 maart neemt bisschop Johan Bonny opnieuw deel als waarnemer aan een zitting van de Synodale Weg, het hervormingsproces dat de katholieke Kerk in Duitsland in 2019 aanvatte. Hij deed dat reeds in het najaar van 2022. De Duitse bisschoppenconferentie nodigt steeds enkele waarnemers uit het buitenland uit. Zo liep de vraag binnen bij onze bisschoppenconferentie. “Ik nam het op omdat synodaliteit en het proces dat de Duitse Kerk daarin als eerste gaat, me sterk boeit”, legt onze bisschop uit.

Ilse Van Halst

“Op de najaarszitting van de Synodale Weg in Frankfurt hing er best wat spanning in de lucht”, blikt bisschop Bonny terug. “Op die vierde zitting lagen immers enkele documenten in hun finale versie ter stemming voor. Ze waren al grondig besproken, gewikt, gewogen en geamendeerd. De algemene verwachting was dan ook dat ze zouden goedgekeurd worden.” En inderdaad, de eerste meest innovatieve tekst over menselijke relaties, gezinsvorming en seksualiteit, werd met meer dan tachtig procent van alle aanwezigen, bisschoppen inbegrepen, ruim goedgekeurd. Toch volgde een domper. “Er diende ook een tweederdemeerderheid te zijn bij de bisschoppen, een afspraak die gemaakt was om zo ook het leergezag van de Kerk te erkennen in de stemming”, legt Bonny uit. “Met iets minder dan zestig procent van hun stemmen kon de tekst toch niet goedgekeurd worden.”

Vragen

Het crisismoment deed heel wat vragen rijzen. Waarom hadden de bisschoppen die het niet eens waren geen amendementen ingediend? Spreken ze niet met elkaar? Bovendien bleek dat er wel een tweederdemeerderheid onder de bisschoppen was, maar niet onder de hulpbisschoppen, in Duitsland zowat dubbel in aantal als bisschoppen. Kunnen bisschoppen

dan overtroefd worden in hun besluitvorming door hun hulpbisschoppen?

Nieuw instrument

Een en ander geeft te denken over de methode. “Het toont dat elk synodaal proces een leerproces is, een *trial and error*, net omdat het een nieuw instrument in het kerkelijke handelen is”, aldus Bonny. De Duitse bisschoppen trokken wel degelijk lessen uit dat crisismoment. Ze leerden dat er beter dient afgestemd, dat ze misschien wat meer hadden moeten amenderen, dat je niet meteen alle thematieken op tafel moet leggen, dat misschien de moeilijkste beslissingen niet eerst genomen dienen te worden, dat ze als episcopaat een verantwoordelijkheid hebben, dat de voorliggende teksten geen canonieke documenten zijn, maar teksten die het wereldwijde synodale proces ondersteunen ... Alle andere teksten werden wél goedgekeurd.

De spits afbijten

Twee weken later werd onze bisschop opnieuw uitgenodigd, dit keer op de bijeenkomst van de Duitse bisschoppenconferentie, om zijn impressies over de Synodale Weg te delen. “Duitsland heeft de spits afgebeten met het opstarten van de Synodale Weg in 2019. Dat dat spanningen met zich meebracht, was onvermijdelijk. Omdat de Duitse Kerk methodieken diende en dient

uit te werken die nog niet bestaan: hoe breng je in een brede landelijke vergadering leken, priesters en religieuzen samen rond nieuwe thematieken, zoals relatie en seksualiteit of genderproblematiek. En dat in een context die sterk getekend is door het misbruik in de Duitse Kerk, die zich inspant om terug een geloofwaardig imago op te bouwen.”

Pas drie jaar later spoorde paus Franciscus, al sinds zijn aantreden geïnspireerd door een dynamiek die iedereen wil betrekken, de wereldwijde Kerk aan tot een synodale beweging met een synode over het thema. “Enerzijds bevestigt de paus daarmee dat de synodale weg die van de toekomst is voor de Kerk. Tegelijk tikt Rome de Duitse Kerk geregeld op de vingers. Dat creëert een impasse en dat is jammer,” meent bisschop Bonny, “want hoe dan ook is die Duitse Synodale Weg een concrete oefening in de synodaliteit waarover paus Franciscus spreekt. Waar je ernst wil maken van een synodaal proces, zal je terecht komen bij de methodieken van werken, de thematieken, en in het Westen, zelfs bij de conclusies van die Duitse synode.”

Bonny vervolgt: “We mogen niet engelachtig doen. Het evenement en de methodieken vinden elkaar tegelijkertijd uit. Zowel de Synodale Weg als de bisschoppensynode over synodaliteit

› Elk vogeltje zingt zoals het gebekt is. Samen afstemmen en het wordt een mooi lied.

zullen op hun kansen en limieten stoten. Dat is het leergeld dat we vandaag betalen aan een nieuwe dynamiek in de Kerk. Zoals we tijdens het Tweede Vaticaans Concilie leergeld betaalden aan de collegialiteit van de bisschoppen. Toen werden alle voorbereide documenten in de eerste zittingen van tafel geveegd. Bovendien had niemand kunnen bevroeden dat het vier jaren van turbulente zittingen zouden worden.”

Vaticaanum II

Voor Bonny is het synodale proces een logische volgende stap na het Tweede Vaticaans Concilie. “Het Concilie bevat aanzetten voor een kerkleer die niet verder ontwikkeld zijn. Ze zijn in een notendop aanwezig, maar er werd nooit een model aan gekoppeld om ze praktisch te verwezenlijken. Neem het begrip ‘volk van God’. *Lumen Gentium*, de constitutie over de Kerk, wijdde uit over de theologie van het volk Gods. Maar tot op heden kreeg dat verzamelde volk Gods nooit een bestaan als subject. Dat was wel het geval voor deelgroepen, zoals religieuzen, priesters, leken of missionarissen, maar hét volk als totaalsubject heeft nooit een operationele vorm gekregen. Net dat ligt nu op tafel.”

Om dat te verwezenlijken, moet er volgens Bonny een conciliaire dynamiek op gang komen. “Die kan evenwel niet de vorm krijgen van een Vaticaanum II, als een soort herhaling maar groter in opzet. Dat zou ongehoord klerikaal zijn en niet de diversiteit van het werkelijke leven weerspiegelen, wat de paus nu net naar boven wil brengen met de bisschoppensynode over synodaliteit. We hebben een nieuw type concilie nodig”, stelt de bisschop. “Daarom beschouw ik vooroefeningen zoals het huidige

synodale proces noodzakelijk voor een verdere ontwikkeling van het gemeenschappelijke leven en werken in de Kerk. Een synodale proces met een gedeelde dynamiek, van bisschoppen, religieuzen, leken en het hele volk Gods, met een gediversifieerde dynamiek waarin de eigenheid van landen en continenten aan bod kan komen – al was het maar omdat de vraagstellingen over relatie, gezin, ecologie, sociale rechtvaardigheid ... verschillend liggen per land en continent – en met een oecumenische dynamiek met andere Kerken en christenen, die méér zijn dan louter waarnemer.”

Synthese

In die zin is de bisschop opgezet met de synthese die het secretariaat van de Bisschoppensynode in Rome publiceerde van de rapporten ingezonden door de Europese bisschoppenconferenties en dat in februari, net toen dit nummer in druk ging, besproken werd in Praag (lees ook op blz. 21). “Niet omdat het de best mogelijke samenvatting is, maar om het format, waarbij alle Kerken het woord krijgen, gezocht wordt naar rode draden, mét oog voor de context per land en per continent”, aldus Bonny. “Een van die rode draden is de kwestie van de vrouw in de Kerk. Bij ons komt dat erg sterk aan bod, elders soms pas in tweede of derde orde. We zullen daarover moeten overleggen, én tegelijk rekening moeten houden met de diversiteit. Zodra je tot gesprek komt, zal blijken dat de standpunten over de aangesneden thematieken in de synthesetekst in de werkelijkheid sterker verschillen. En dus zal je overal snel meemaken wat Duitsland nu beleeft, namelijk dat er spanningen komen bovendrijven, zowel binnen je eigen Kerk, als tussen de Kerken of met Rome.”

Inmiddels voegde de paus een extra jaar toe aan het synodale proces, maar met in het achterhoofd het gegeven dat Vaticaanum II uiteindelijk vier jaren duurde, zal dat niet volstaan, voorspelt Bonny. “Voorts zal er in dat streven naar synodaliteit ook werk gemaakt moeten worden van de verhouding tussen die synodaliteit van het volk Gods en de collegialiteit van de bisschoppen. De bisschoppen hebben immers hun eigen gezag en moeten een gemeenschappelijk beleid kunnen uitstippelen. Hun collegialiteit situeert zich juist tussen het primaatschap van de bisschop van Rome, paus Franciscus, die garant staat voor de eenheid van de wereldkerk, en de levende dynamiek van het verzamelde volk Gods.”

Eerst leven, dan filosoferen

Dat dat een moeilijke evenwichtsoefening is, hoeft geen betoog. “Maar,” stelt Bonny optimistisch, “het beste signaal dat die synodaliteit ergens begint te werken, is dat er vragen en spanningen naar boven komen.” Hij hoopt alvast dat ons land in de voetsporen van Duitsland treedt. “We zitten op eenzelfde lijn wat betreft alle thematieken die daar aan bod komen. Vertaal de Duitse teksten naar het Nederlands en je kunt er meteen mee aan de slag. Alleen hebben we niet eenzelfde organisatorische capaciteit als onze Duitse collega’s.” Ook de Belgische eigenheid speelt een rol. “Het leven verandert niet door er anders over te spreken, maar door het anders te dóén”, meent Bonny. “*Primum vivere, deinde philosophari* – eerst leven, dan filosoferen – dat adagium volgen we. Het gaat niet om grote woorden, je voelt wel met je hart en je gezond verstand wat de beste oplossing is, en doe dat dan.”

➤ De eerste internationale viering in Turnhout, in de kerk van het Heilig Kruis in het begijnhof op het pinksterfeest op 6 juni, werd fel gesmaakt.

*“Hun (van migranten) levendigheid en enthousiasme kan het kerkelijke leven van de gemeenschappen die hen verwelkomen een nieuwe impuls geven”, stelde paus Franciscus in zijn boodschap voor de Werelddag voor Migranten en Vluchtelingen. Dat ervoeren ook de parochies en pastorale eenheden in het vicariaat Kempen de voorbije maanden tijdens enkele internationale vieringen. “Geregeld gaan stemmen op om dat te herhalen en vaker te doen”, weet Emmanuel Tomfiah, leidinggevend priester van de pastorale eenheid Clara van Assisi. **“We dromen ervan om ongeveer om de drie maanden samen te komen met alle buitenlandse katholieke gemeenschappen in de gewone zondagsviering in de zondagskerk.”** Op 18 juli is er alvast een internationale viering in de Sint-Pieterskerk in Turnhout, ter gelegenheid van het afscheid van pater Colman Kimaryo. Ook de jaarlijkse Begijnhofprocessie op 17 september wordt internationaal.*

Ilse Van Halst

In Antwerpen komen de anderstalige katholieke gemeenschappen al lange tijd eens per jaar samen om te vieren in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal (hierover meer in het meinumner). Tijdens het slotfeest van *Handelingen* op 6 juni werd voor het eerst zulk een internationale viering georganiseerd in het vicariaat Kempen, meer bepaald in de begijnhofkerk in Turnhout, waarop voor de gelegenheid ook anderstalige katholieke groepen uit Antwerpen werden uitgenodigd. De viering was een onverwacht succes. Dat deed goesting krijgen naar meer.

Over grenzen heen

Een tweede internationale viering op 18 september, nu enkel met buitenlandse katholieke gemeenschappen uit Turnhout en Oud-Turnhout, deed de Sint-Pieterskerk op de Grote Markt in Turnhout nagenoeg vollopen, met Vlaamse, Poolse, Filipijnse en Afrikaanse gelovigen. “Op die dag werden alle andere vieringen afgelast en was er slechts één

weekendmis voor de hele pastorale eenheid. Het werd een viering over culturen en over parochiegrenzen heen”, stelt Dorina Pagliaro, sinds februari 2022 aan de slag op het vicariaat Kempen als stafmedewerker internationalisering, migratie en diversiteit.

Een geslaagde opzet

De voorbereiding verliep vlot, blikt Dorina terug. “Ik contacteerde elke gemeenschap op voorhand. Stuk voor stuk waren ze meteen bereid mee te werken.” Verantwoordelijk priester Emmanuel Tomfiah vult aan: “Er waren vijf voorgangers, een van de Poolse, de Afrikaanse en de Filipijnse gemeenschap, en twee Vlaamse voorgangers. De viering verliep in verschillende talen: Pools, Tagalog, Nederlands, Engels, Frans en Afrikaanse talen. Op voorhand spraken we onderling af welke delen van de viering in welke taal zouden verlopen, wie welke voorbede zou verzorgen. Drie koren zongen samen.” Dat de opzet geslaagd is, blijkt uit een lezersreactie in het parochieblad

Kerk & Leven: “We hebben ongelooflijk genoten van de viering. We ontmoetten een Filipijns gezin en hadden een aangenaam gesprek.”

“De kerk zat vol. Dat was al fijn op zich”, blikt Dorina terug. “Het was mooi om de afwisseling te zien van de verschillende manieren om God te vieren, te loven en te danken: de ingetogen devote manier van de Poolse gemeenschap, de uitbundigheid en vreugde bij de Afrikaanse gemeenschap. Ik ervoer het als een verrijking. En dat kan het ook zijn voor de hele gelovige gemeenschap. Het werkt verbindend, op geloofsvlak, maar ook op maatschappelijk vlak. Dat je een buitenlander ontmoet, kennismakert, van gedachten wisselt, je vooroordelen overwint, dat is het begin van gemeenschap vormen. Het haalt je van je eigen eilandje af”, stelt Dorina. “De aanwezigheid van internationale groepen mensen kunnen het kerkelijke vuur bij ons aanwakkeren. Wij zeggen wel dat we naar de mis gaan om samen te vieren, maar het lijkt niet altijd op vieren. Bij hen spat de vreugde en liefde als Gods kinderen ervan af.”

Drempels

Bij een rondvraag in de pastorale eenheden naar de contacten met de internationale gemeenschappen kreeg Dorina steeds te horen dat ze er werk willen van maken om buitenlandse katholieken beter te onthalen, maar niet goed weten hoe dat aan te pakken. “Tegelijk onderken ik bij sommige oudere parochianen een weerstand. Ze vrezen dat buitenlanders het hier gaan overnemen of voelen zich niet meer thuis in hun eigen kerk. Ze hebben schrik voor het onbekende. Een internationale viering doorprijkt net zulke vooroordelen”, weet Dorina. “Dat hoeft niet steeds een grote feestviering te zijn met alle

verschillende gemeenschappen. Waarom ook niet inzetten op beperkte internationale elementen in lokale zondagsvieringen?”

Ook voor de buitenlandse gemeenschappen is de drempel daarvoor soms te hoog, beseft ze. “Geloofsbeleving is iets persoonlijks. Mensen vieren liever in hun moedertaal, met vertrouwde rituelen eigen aan hun cultuur. Bedenk zelf maar, hoe leuk we djembés ook vinden, elke week zou voor ons wat te veel van het goede zijn. Alles begint met een uitnodiging en de bereidheid om te beluisteren hoe we hen meer kunnen betrekken in onze vieringen. Wat meer aandacht voor anderstaligheid in gewone zondagsvieringen kan geen kwaad. Waarom niet napraten bij een lekkernij bereid door een

Filipijs gezin of genieten van een lied gebracht door een Afrikaans koor (Meer suggesties op blz. 17). Zo breng je diversiteit binnen in de lokale gemeenschap. Dat werkt in twee richtingen: zij hebben het gevoel dat ze echt bijdragen tot de viering, wij maken kennis met een andere cultuur en gemeenschap.”

Van onderuit

Iets opleggen werkt in ieder geval niet, besluit Dorina. “Samen vieren groeit best vanuit de gemeenschap, van onderuit. Het begin is altijd moeilijk. Het is al doende dat je elkaar leert kennen en steeds beter de weg vindt naar elkaar. Uiteindelijk is de insteek niet: jullie komen naar onze viering, maar wel: we vieren samen.”

BIDDEN IS DE TAAL VAN HET HART

Sinds Pasen 2022 vieren de Poolse gelovigen uit de regio Turnhout elke zondag om 10.30 uur eucharistie in het Pools in de kerk Onze-Lieve-Vrouw Middellares. De Poolse broeder Przemyslaw Kryspin, kapucijn in Meersel-Dreef, gaat er geregeld voor, in een beurtrol met broeder Tomasz Kropidowski. Behalve Polen mogen ze geregeld ook twee Slowaakse families verwelkomen. “De internationale viering, die hier op 6 juni plaatsvond als slotfeest van het project ‘Handelingen’ was voor tal van mijn landgenoten iets totaal nieuws”, vertelt hij. “We ervoeren het als een boeiende multiculturele gebeurtenis. Het was positief om samen te komen en te bidden. De ervaring van eenheid maakte indruk en blijft ons bij.”

Universele taal

Geloof is een universele taal wordt vaak gezegd, maar toch is het niet altijd vanzelfsprekend om samen te vieren: buitenlandse katholieken hebben vaak hun eigen rituelen die ze niet altijd terugvinden in de Vlaamse manier van vieren. Hoe hier vieren met vertrouwde rituelen en je toch integreren in de lokale geloofsgemeenschap? “In de zondags liturgie lezen we de eerste lezing uit het Oude Testament, gevolgd door een gezongen psalm”, neemt de broeder ons mee in de Poolse liturgie. “De tweede lezing kiezen we uit het Nieuwe Testament. Voor aanvang van het Evangelie zingen we samen het halleluja of een gezang aangepast aan de liturgische tijd. ▶

Cijfers

De eertijds stille en katholiek-gelovige Kempen zijn snel aan het internationaliseren. Vooral de steden en hun omgeving worden multicultureel en multireligieus. Turnhout bijvoorbeeld telt 25 procent buitenlandse nationaliteiten, Oud-Turnhout 13 procent. In 2021 had 21 procent van de bevolking van Turnhout een migratieachtergrond. In Merksplas is dat 10 procent, bij wie naast Nederlanders ook heel wat Roemenen en Polen die er in de fruitpluk werken, net zoals in Brecht en Wuustwezel. Roemenen zijn vaak orthodoxe gelovigen.

Vandaag of wellicht binnenkort vieren anderstalige katholieke gemeenschappen in hun eigen gemeenschap in Geel, Oud-Turnhout, Schoten, Turnhout (2), Mortsel en Schilde. In de kapel van de Heilig Kruiskerk in Mortsel wordt de rozenkrans gebeden in verschillende talen. (Meer hierover in het meinumnummer.) In een aantal katholieke kerken vieren ook orthodoxe gemeenschappen, zoals de Eritrees-orthodoxe gemeenschap in Mol of de Roemeens-orthodoxe gemeenschap in Hoogstraten en Turnhout. De pastorale eenheid Clara van Assisi zoekt actief naar een mogelijkheid om een internationale viering te organiseren. In de kerk Goddelijk Kind Jezus in Turnhout werd in februari een Kosovaars-Albanese viering georganiseerd. Bij wijze van test vindt ze gedurende drie maanden – dus ook in maart en april – plaats, elke vierde zondag van de maand om 17 uur. Daarna volgt een evaluatie.

Een overzicht van anderstalige katholieke vieringen in ons bisdom vind je op de site van ons bisdom bij ‘Pastoraal voor anderstalige katholieke gemeenschappen’.

➤ Pater Vincent (links) en pater Paulin (rechts) met de ouders en meter van Mates die tijdens de internationale viering in Geel gedoopt werd.

Met die acclamatie begroeten we de Heer en belijden we ons geloof.” Hij vervolgt: “We zijn ook gewend aan liturgieën met dialoog: wanneer de priester het volk toespreekt met ‘De Heer is met u’, antwoordt iedereen: ‘En met uw geest’. Dat is voor ons een vorm van levende liturgie.”

Voor buitenlanders in België speelt natuurlijk ook de taal van het land, meteen ook die van de liturgie. “Wij, buitenlanders die in België wonen, leren Nederlands”, legt broeder Przemek uit. “Sommigen spreken vloeiend Nederlands, anderen net genoeg om zich verstaanbaar te maken, nog anderen communicatief, weer anderen kennen slechts enkele zinnen in het Nederlands. Bidden daarentegen is de taal van het hart.” Hij maakt een vergelijking: “Als Vlaming kan je bijvoorbeeld een mis in het Engels bijwonen, maar de viering in je moedertaal zal je meer aanspreken. Dat geldt in mijn beleving ook voor Poolse gelovigen.”

Tot slot geeft hij enkele tips om een internationale viering of een viering in de parochie met verschillende buitenlandse christenen uit te werken, om ze voor iedereen tot een deugd-doende beleving te maken. “Het lijkt me goed dat de liturgie van het Woord in alle talen wordt gelezen”, meent de broeder. “Dat maakt de liturgie wel iets langer, maar de lezingen zijn wel voor iedereen verstaanbaar. Want terwijl de liturgische opbouw – de basis van de mis – doorgaans vastligt, zijn de Bijbellezingen bij elke mis anders. Het zou daarom de moeite waard zijn meer nadruk te leggen op een goede uitbreiding van de liturgie van het Woord. Bovendien kunnen andere delen van de viering dan grotendeels in het Nederlands verlopen. Het zingen van de liederen kan worden verdeeld over alle taalgroepen die aan de liturgie deelnemen.” (IVH)

LANG ZAL HIJ LEVEN ...

In Geel, een stad met inwoners van 133 verschillende nationaliteiten, wonen een twintigtal Afrikaanse katholieken elke derde zondag van de maand om 13 uur de internationale viering bij in de Sint-Dimpnakerk. “We startten met Pasen 2022”, vertellen spiritijnen Vincent Mutebi en Paulin Horosidy, beiden afkomstig uit Afrika en als missionaris naar ons bisdom gekomen. “De kerkgangers zijn voornamelijk Afrikanen die in Geel of Mol wonen. Soms sluiten er Ieren, Italianen of Britten aan. Ze komen meestal op bedevaart naar de heilige Dimpna, patrones van de geesteszieken, hen heel bekend. Net omwille van haar internationale uitstraling kozen we ervoor om de internationale vieringen in die kerk te laten plaatsvinden, en niet in de zondagskerk van onze pastorale eenheid Heilige Dimpna en Gerebernus. Momenteel bereiken we nog maar een kleine groep gelovigen. We zullen het initiatief de komende tijd ruimer bekendmaken.”

Anders bidden en vieren

De pastorale eenheid besloot een internationale viering te organiseren om de buitenlandse katholieke gemeenschappen maar ook Vlaamse kerkgemeenschap een andere manier van bidden en vieren aan te bieden. “We geven buitenlanders een kans om zich thuis te voelen en waar mogelijk uitbundig te vieren. Dat is vooral belangrijk voor wie de Nederlandse taal nog niet onder de knie heeft”, legt pater Vincent uit. Pater Paulin vult aan:

“Voor de Vlaamse kerkgemeenschap is zo’n viering een ideale gelegenheid om zich verbonden te weten met de wereldkerk en te ervaren dat anders vieren ook aangenaam kan zijn. Dat bewegingen geleid door boeiende muziek en dans ook een plaats hebben in het vieren van de liturgie. Dat maakt ons samen katholiek, met en ondanks onze verschillen.”

“Samen vieren maakt ons samen katholiek, met en ondanks onze verschillen.”

Pater Vincent vervolgt: “We proberen de eigenheid van de viering te behouden, en maken tegelijk ruimte voor toegankelijke creativiteit. We houden ons aan de rituelen en passen ons aan de omstandigheden aan indien nodig.” Pater Paulin geeft een voorbeeld: “Wordt een kindje tijdens de viering gedoopt, dan kiezen we geen andere lezing dan die voorzien op die dag, maar staan we tijdens de homilie wel stil bij de betekenis van het doopsel. Is er iemand jarig, dan zingen we ‘Lang zal hij leven ...’ op het einde van de viering.”

➤ *Napraten bij een kop koffie en wat lekkers na de eerste internationale viering in Geel op 17 april 2022.*

Geven en nemen

Of iemand zijn plek vindt in internationale of Vlaamse vieringen hangt vooral af van de openheid van de persoon in kwestie, geven beide paters aan. “Het is een kwestie van geven en nemen”, ervaart pater Vincent. “Een goed verzorgde viering, uitbundig of sober, leidt altijd tot verbondenheid met God en met elkaar. Dat is uiteindelijk de bedoeling van het samen vieren. De eerste uitdaging voor beide geloofsgemeenschappen is de taal. Als je de gebruikte taal niet goed begrijpt, is het moeilijk, zo niet onmogelijk, om je echt thuis te voelen in een viering. Vandaar het belang van een anderstalige viering. Daarbij dienen we erover te waken dat het geen uitsluitingskring wordt, maar juist een kans om naar buiten te durven te treden en van elkaar te leren. En op die manier, stap voor stap, groeit de integratie in de lokale gemeenschap.”

Whatsapp

Concreet richtten de paters een Whatsappgroep op met een aantal betrokkenen. “We delen informatie, spreken af en bereiden op voorhand de vieringen samen voor”, legt pater Paulin uit. “We stellen de teksten op in het Frans en het Engels, voor de liederen en voorbeden gebruiken we ook andere talen. Zo hopen we iedereen te betrekken, vanaf de voorbereiding tot en met het vieren.” (IVH)

Wat kan je doen in jouw parochie/pastorale eenheid?

- ✓ een voorbede, een gebed, of welkom in verschillende talen uitspreken;
- ✓ personen van buitenlandse origine uitnodigen om in hun taal een gebed of voorbede te brengen tijdens de wekelijkse viering;
- ✓ lezingen van de zondag in meerdere talen brengen, of gebeden, lezingen en misboekjes voorzien in andere talen achteraan in de kerk;
- ✓ bij ontmoeting na de viering: vragen of mensen van buitenlandse afkomst koekjes of een andere typische lekkernij willen meebrengen;
- ✓ mensen van buitenlandse afkomst uitnodigen om een lied uit hun land te zingen;
- ✓ de homilie simultaan laten vertalen door vrijwilligers;
- ✓ gebruiken van andere landen integreren in een viering met Kerstmis of Pasen;
- ✓ ouders van communicanten/vormelingen van buitenlandse afkomst persoonlijk uitnodigen voor de wekelijkse viering of een andere activiteit;
- ✓ een interculturele ontmoetingsavond voor ouders met uitwisseling over hoe geloof doorgeven aan kinderen, eventueel met een knutselworkshop, bijvoorbeeld een huisaltaar maken, een kerststal bouwen, de kerk versieren of een Mariabeeld aankleden met verschillende klederdrachten;
- ✓ een tentoonstelling of praatavond over katholieke gebruiken in diverse culturen;
- ✓ een (inzamel)actie organiseren voor een project in het land van herkomst van parochianen van buitenlandse afkomst;
- ✓ een brugfiguur aanstellen. Die kan wonderen doen op het vlak van informatie en communicatie, maar ook als tolk bij bijvoorbeeld een ziekenzalving;
- ✓ mensen van buitenlandse afkomst aanspreken voor (niet-talige) betrokkenheid zoals het onderhoud van de kerk, de bloemen ...;
- ✓ een spandoek maken met het woord ‘welkom’ in verschillende talen en aan de kerkdeur hangen;
- ✓ ...

Meer info bij Dorina Pagliaro via dorina.pagliaro@bisdomantwerpen.be

IN DE KIJKER

HET HIGW HEEFT EEN NIEUWE DIRECTEUR

© Ilse Van Haist

*Hij werkte tien jaar in de logistiek, maar **bloed kruipt waar het niet gaan kan**. Sinds 1 november staat Timothy Beynaerts (40), licentiaat in de filosofie en master in de theologie, aan het hoofd van het Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen van ons bisdom. In die functie volgt hij Martha Hoffenkamp op. En of hij zin heeft in de nieuwe uitdaging die hem, na wat omzwervingen, uiteindelijk op de juiste plek bracht.*

Nathalie Milio

“Toen ik mijn master in de theologie in februari 2022 afrondde, promoveerde ik op een proefschrift over metafysisch idealisme en Meester Johann Eckhart. De bijna 125 preken die de dominicaan, filosoof en theoloog in de Duitse volkstaal schreef, lieten een diepe indruk na. In de herontdekking van de christelijke mystici hervond ik ook mijn geloof en band met de Kerk die sinds mijn late tienerjaren en mijn studies filosofie wat op de achtergrond waren beland. Mijn algemene interesse in religie daarentegen week nooit.”

Geen angst

Sterker nog: parallel aan zijn job als manager voorraadbeheer bij Carrefour startte Timothy vier jaar geleden met de diakenopleiding in Leuven. “Ik wou bewust dichterbij de Kerk komen. Na de theoretische opleiding volgde mijn diakenstage in de Heilig Sacramentskerk van Berchem-Groenenhoek. Die plannen zitten nu, na overleg met de bisschop, even in de koelkast. Er is geen haast bij. Toen deze job op mijn pad kwam, aarzelde ik geen seconde.”

Het tekent hoe hij als theoloog in het leven staat: “Als je begint te leven in het spoor van God, word je meer mens. Mijn leven behoort mij niet toe, ik verkies de eenvoudige waarden en normen, angsten zijn me vreemd. Dat hebben het geloof en mijn traject me wel geleerd.”

Directeur worden van het HIGW is voor hem de bestending van een zoektocht om meer dienstbaar te zijn. “Het is een functie waarin

ik mijn charisma en talenten maximaal kan combineren met verschillende liefdes: mijn passie voor onderricht, onderwijs en theologie. Studenten vormen die zich willen bijscholen is een voorrecht. Net zoals het feit dat ik zo een dienst kan leveren aan de toekomst van de Kerk en die ook mee mag uitstippelen.

© Beynaerts

› Timothy Beynaerts is ook de nieuwe coördinator van de Amandusgroep.

“Als je begint te leven in het spoor van God, word je meer mens.”

Aan ambitie en uitdagingen geen gebrek. Het HIGW staat voor ingrijpende veranderingen. “Het uniformiseringsproject van de instituten uit alle bisdommen trek ik mee maar is niet eenvoudig, de verschillen zijn namelijk groot.

Voor mij gaat het niet alleen om overleven, maar vooral over bloeien en pionieren. De mooie locatie en bibliotheek zijn een grote troef, maar we moeten vooral op zoek gaan naar nieuwe manieren om die te promoten. Nieuwe doelgroepen bereiken doe je bijvoorbeeld door de opleidingen te herdenken en te ontsluiten voor een breder publiek. Als we op termijn willen toewerken naar een erkenning op staatsniveau met op het einde van de rit een volwaardig diploma met bijbehorende credits, is die hervorming noodzakelijk.”

Op korte termijn wil de kersverse directeur stevig investeren in de digitale aanwezigheid van het instituut. Momenteel sleutelt hij aan de website die grondig moet worden herdacht. “Een digitaal leerplatform uitbouwen naast het fysieke lesaanbod, idealiter in samenspraak met andere instituten, alsook een herwerking van de opbouw van het curriculum in modules, zal ons nog sterker op de kaart zetten.”

Amandus

Timothy is ook de trekker en nieuwe coördinator van de Amandusgroep in ons bisdom. “Het coördinatieteam en ik bekijken hoe we de buitenlandse priesters nog beter kunnen integreren in de Vlaamse context: welk thema leent zich daartoe en hoe kan je daarbij hun kennis van het Nederlands tijdens elke sessie verbeteren en verdiepen? Dat is een voortdurende leerschool”, aldus Timothy, die nu reeds weet: “De afwisseling tussen de twee jobs is ronduit boeiend.”

ESTAFETTE

EEN MEDEWERKER UIT DE KERK AAN HET WOORD

Saskia van den Kieboom is sinds 1 november 2022 aanspreekpunt Homoseksualiteit en Geloof en stafmedewerker bij Gezinspastoraal in het bisdom Antwerpen.

Ze was meteen enthousiast toen bisschop Bonny haar vroeg om het Aanspreekpunt Homoseksualiteit en Geloof te bemannen. “Het gaat om een groep mensen die me na aan het hart liggen”, verduidelijkt Saskia van den Kieboom. “Ik voel me ook gesteund door een bisschop die binnen de Kerk werk wil maken van een eigentijdse houding tegenover homoseksuele personen.”

Opwaaiend stof

Saskia beseft dat ze plaatsneemt in een functie die best wel wat stof doet opwaaien. “Sommigen vragen me waar het bisdom mee bezig is. Ze vinden dat de Kerk te veel meegaat met de wensen van onze samenleving”, haalt ze enkele reacties aan. “Met hen wil ik de dialoog aangaan, open en respectvol. Zowel binnen als buiten de Kerk is de aanvaarding van homoseksualiteit nog steeds niet altijd vanzelfsprekend.” Bewustmaking en sensibilisering beschouwt Saskia dan ook als een van haar taken. “De zegenwens voor homoseksuele paren, waar er het meest over te doen is in de media, is slechts een onderdeel van mijn opdracht”, stipt ze meteen aan. “Daarvoor nemen zij in eerste instantie contact op met hun lokale geloofsgemeenschap. Is er daar geen priester, diaken of pastoraal werk(st)er die die wens wil uitspreken, dan kan men doorverwijzen naar mij.”

Luisteren

Een nieuwe dienstverlening uit de grond stampen is niet evident. “Het is een uitdaging”, weet Saskia, die als pastoraal werkster ook nog een dag blijft meelopen in Warm Noord in Antwerpen. “Momenteel leg ik mijn oor te luisteren overall in de kerkgemeenschap en bouw ik een netwerk uit. Ik wil ook contact

onderhouden met jongeren. Voelen de enen zich redelijk goed in hun vel en vinden ze hun plek in de Kerk, bij anderen is dat veel minder het geval, wat heel wat pijn met zich meebrengt. Ook voor hen wil ik een aanspreekpunt zijn, net zoals voor iedereen die worstelt met de zoektocht naar zijn of haar identiteit en geloof, die zich ooit gekwetst voelde door de Kerk daarin, medewerkers die vragen hebben ...”

© Saskia van den Kieboom

› *Goedgemutst en gedreven begint Saskia aan haar nieuwe opdracht.*

Informeren, mensen hun verhaal laten doen en luisteren dus. “Tot mijn verrassing heeft het een evangelische werking”, ondervindt ze. “Als Kerk de deur openzetten, kan een helende en troostende werking hebben, maar ook een evangelische impact. Een uitgestoken hand nodigt uit. Het zet mensen die zoekend of niet-gelovig zijn aan om de Kerk eens van naderbij te bekijken en zo misschien de weg te vinden.”

Verder verdiept Saskia zich in literatuur en verzamelt ze getuigenissen, om zo beslagen ten ijs te komen, onder meer in uiteenzettingen op school. En ze werkt evenementen in ons bisdom

uit, zoals een gebedsviering waarop mensen van de lgbtqia+-gemeenschap uitdrukkelijk uitgenodigd worden. Ook op de vraag om de diocesane dienst Gezinspastoraal, die een tijd op een laag pitje draaide, opnieuw uit te bouwen, ging ze graag in. “Op voorwaarde dat ik ‘gezin’ breed kan invullen: traditionele gezinnen met mama, papa en drie kinderen, gebroken gezinnen, nieuw-samengestelde gezinnen, (ongewild) alleenstaanden enzovoort.” Saskia wil er bestaande zaken ondersteunen en ruimte maken voor nieuwe initiatieven. “Ik wil een overzicht maken van alle plekken in ons bisdom waar gezinnen samenkomen en samen vieren, zodat geïnteresseerden die willen aansluiten de weg vinden”, duidt ze. “Ik wil ook focussen op huwelijkspastoraal, onder meer met een trouwbeurs in samenwerking met de Dienst Liturgie en Catechese ... Mijn aandacht gaat verder naar catechese voor thuis. Zeker na de coronapandemie stijgt de vraag naar pasklaar materiaal dat catechisten aan ouders kunnen meegeven om thuis met hun kinderen mee aan de slag te gaan. Ik hoop dat we gezinnen zo kunnen aanzetten om het geloofsgesprek thuis opnieuw te voeren.”

Differentiatie

Tot slot hecht ze sterk aan differentiatie. “Er zijn steeds meer gemengde huwelijken, interreligieus, intercultureel, interlevensbeschouwelijk, huwelijken tussen katholieken en niet-gelovigen ... Soms stoten ze op problemen die onoverkomelijk lijken. Uit ervaring weet ik dat je daarin samen een weg kunt vinden, op voorwaarde dat er respect is voor elkaar. Ook daarvoor wil ik leidraden uitwerken.”

Ilse Van Halst

DE KIOSK

MEDEDELINGEN

© Sint-Pauluskerk Antwerpen

➤ Eind december werd dominicaan **Didier Croonenberghs** (links), pastoor van Sint-Paulus in Antwerpen, verkozen tot provinciaal van de Belgische en Nederlandse dominicanen. Hij volgt **Philippe Cochinaux** op. Voor Sint-Paulus verandert er weinig. Didier blijft deel uitmaken van de Antwerpse gemeenschap en blijft er ook pastoor. De broeders van Antwerpen kozen broeder **Dries Ghesquiere** (rechts) als nieuwe prior van het klooster in Antwerpen.

EIGEN DIENSTEN

Nancy **Rooms** werd per 1 januari 2023 aangesteld als medewerker binnen het diocesaan econoomaat.

BENOEMINGEN

Dirk **Asselberg**, pastoraal werker van ons bisdom, werd per 1 december 2022 benoemd tot verantwoordelijke liturgie en gebed in de pastorale eenheid Rupelkerk Sint-Franciscus (Aartselaar, Boom, Reet, Rumst), en dat voor een periode van zes jaar. Hij behoudt zijn overige functies.

Herman **Augustyns**, priester van ons bisdom, voorheen parochievicaris in de pastorale eenheid Sint-Bernardus (Hemiksem, Niel, Schelle) en in de pastorale eenheid Rupelkerk Sint-Franciscus (Aartselaar, Boom, Reet, Rumst) werd per 1 november 2022 aldaar benoemd tot pastoor, en dat voor een periode van zes jaar. Hij behoudt zijn overige functies.

Elina **Bouwens** werd per 1 november 2022 benoemd als stafmedewerkster bij IJD Antwerpen en als jongerenpastor voor de Inspirelli-jongerenpastoraal in de pastorale eenheid Heilige Gummarus en Zalige Beatrijs (Lier) en in de pastorale eenheid Sint-Franciscus (Hoogstraten-Rijkevorsel), en dat voor een termijn van zes jaar.

Cindy **Rymen**, pastoraal werkster in opleiding, werd per 1 december 2022 benoemd tot teamlid in de pastorale eenheid Rupelkerk Sint-Franciscus (Aartselaar, Boom, Reet, Rumst), voor een periode van zes jaar. Ze behoudt haar overige functies.

Nick **Schellemans**, voorheen verantwoordelijke financieel en materieel beheer in de pastorale eenheid Mozes (Heist-op-den-Berg, Putte) werd per 6 mei 2022 benoemd tot teamlid in die pastorale eenheid, en dat voor een periode van zes jaar.

Vicky **Teunkens**, pastoraal werkster in opleiding, werd per 1 januari 2023 benoemd tot parochieassistente in de pastorale eenheid De Heilige Apostelen (Balen, Mol), en dat tot 30 september 2024.

Mark **Van Beeumen**, missionaris van het Heilig Hart, werd per 1 januari 2023 benoemd tot parochievicaris in Antwerpen, Sint-Joris, in de federatie Antwerpen-Centrum, en dat voor een periode van zes jaar. Hij behoudt zijn overige functies.

Gommaar **Van den Bergh**, diaken van ons bisdom, werd per 1 november 2022 benoemd tot verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie in de pastorale eenheid Mozes, en dat voor een periode van zes jaar. Hij behoudt zijn overige functies.

WIJDINGEN EN BENOEMINGEN

Gert **de Bakker**, geboren in Deurne op 4 februari 1975, pastoraal werker van ons bisdom, werd op zondag 18 december 2022 tot diaken gewijd in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Antwerpen. Hij werd benoemd tot diaken voor de parochies van de pastorale eenheid Heilige Gummarus en Zalige Beatrijs (Lier), voor een periode van zes jaar. Hij behoudt zijn overige functies.

Jurgen **Deckx**, geboren in Turnhout op 15 januari 1982, werd op zondag 18 december 2022 tot diaken gewijd in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Antwerpen. Hij werd benoemd tot verantwoordelijke diaconie en solidariteit en diaken voor de parochies van de pastorale eenheid Heilige Augustinus (Dessel, Mol (Postel), Retie), voor een periode van zes jaar.

© Marcel Schroeters

➤ Van links naar rechts Gert, Henk en Jurgen werden door bisschop **Bonny** tot diaken gewijd op 18 december in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Antwerpen.

Henk **De Kok**, geboren in Merksem op 23 augustus 1964, werd op zondag 18 december 2022 tot diaken gewijd in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Antwerpen.

© Johan Govaerts

➤ In de meimaand, traditiegetrouw toegewijd aan Maria, organiseert ons bisdom opnieuw twee mariale bedevaarten, in het vicariaat Antwerpen op 23 mei om 14 uur in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal en in het vicariaat Kempen op 24 mei om 14 uur in de kerk of aan de grot van Meersel-Dreef. “We gaan op bedevaart naar Maria, om troost of ontferming, uit dankbaarheid of gewoon om even bij de Moeder van Barmhartigheid te vertoeven. Ook kan wie dat wenst de ziekenzalving ontvangen”, noodt onze bisschop bewoners en pastores van woon-zorgcentra en zorginstellingen, leden van Samana-, Ziekenzorg- en OKRA-kernen, bedevaartgroepen, religieuze gemeenschappen en pastorale medewerkers of animatoren uit. Meer info op www.bisdomantwerpen.be, vicariaat.antwerpen@bisdomantwerpen.be of telefonisch 03 202 84 30 en vicariaat.kempen@bisdomantwerpen.be of telefonisch 03 500 00 18.

OVERLEG JIJ MEE?

Na de bijeenkomst over synodaliteit begin februari in Praag zet ook ons bisdom volop in op de tweede continentale fase van het synodaal proces. Met een filmpje en een werkschrift nodigt het parochies en pastorale eenheden uit om in gesprek te gaan over het thema. Bezorg jullie suggesties voor 31 mei op synode@bisdomantwerpen.be. Info op www.bisdomantwerpen.be.

STOPZETTING

De benoeming van Luc **Vienne**, norbertijn van Postel, als verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie en pastoor in de pastorale eenheid Heilige Nicolaas van Poppel (Arendonk, Baarle-Hertog, Ravels), werd per 31 augustus 2022 beëindigd.

OVERLIJDEN

Cornelius **Cory Bekers**, missionaris van het Heilig Hart, overleed in Antwerpen op 12 januari 2023. In ons bisdom was hij actief als parochievicaris in Deurne, Sint-Rochus (1993-1997), en als parochievicaris in Wommelgem, Onze-Lieve-Vrouw-Boodschap (1997-2011). Cory werd geboren op 29 maart 1938 in Borgerhout en werd tot priester gewijd op 24 maart 1963.

SAMENVOEGING VAN PAROCHIES

Bij bisschoppelijk decreet van 22 december 2022 werden de parochies Mol, Sint-Jozef Ambachtsman, *Ginderbuiten*, en Mol, Sint-Pieter en Pauwel, samengevoegd, zoals

bepaald in canon 515 § 2 C.I.C., met ingang op de datum waarop het ministerieel besluit tot samenvoeging van de betrokken kerkfabrieken in werking treedt. De nieuwe parochie draagt de naam Sint-Pieter en Pauwel.

Bij bisschoppelijk decreet van 12 december 2022 werden de parochies Schilde, Sint-Catharina, *'s Gravenwezel*; Schilde, Sint-Guibertus, en Schilde, Onze-Lieve-Vrouw-Tenhemelopgenomen, samengevoegd, zoals bepaald in canon 515 § 2 C.I.C., met ingang op de datum waarop het ministerieel besluit tot samenvoeging van de betrokken kerkfabrieken in werking treedt. De nieuwe parochie draagt de naam Sint-Guibertus.

Bij bisschoppelijk decreet van 12 december 2022 werden de parochies Olen, Sint-Jozef; Olen, Sint-Martinus, en Olen, Onze-Lieve-Vrouw, *Achter-Olen*, samengevoegd, zoals bepaald in canon 515 § 2 C.I.C., met ingang op de datum waarop het ministerieel besluit tot samenvoeging van de betrokken kerkfabrieken in werking treedt. De nieuwe parochie draagt de naam Sint-Martinus.

CHARTER GOED KERKELIJK BEHEER

De Belgische bisschoppen brachten een aangepaste versie van het *Charter van goed kerkelijk beheer* uit. Dat document legt een aantal beginselen en richtlijnen vast voor al wie in de Kerk verantwoordelijkheid draagt voor het materiële en financiële beheer. Het nieuwe Charter brengt vijf assen belangrijke wijzigingen aan in de vorige versie die uit 2017 dateert.

Vooreerst worden een aantal beginselen van goed bestuur gepreciseerd en dwingender gemaakt, zoals de regels voor de vernieuwing van de samenstelling van bestuursorganen, of de toepassing van het ‘vierogen principe’ bij financiële documenten. Verder verwijst het Charter meermaals naar de encycliek *Laudato Si'*, die de nadruk legt op principes als duurzaamheid en rentmeesterschap. Ook in het beheer van kerkelijke goederen worden christenen uitdrukkelijk gevraagd ecologisch te denken en te handelen. Het stelt ook dat men zich bij beleggingen zal laten leiden door ethische criteria die in de lijn liggen van de sociale leer van de Kerk (ten gunste van bijvoorbeeld duurzame ontwikkeling, hernieuwbare vormen van energie, mensenrechten ...). Verder biedt het Charter een meer nauwkeurige definitie van de notie ‘kerkelijke goederen’, waarbij het een helder onderscheid maakt tussen goederen ‘van’ de Kerk en goederen ‘voor’ de Kerk. Ten slotte beveelt het Charter aan om onroerend kerkelijk patrimonium onder te brengen in rechtsfiguren (vzw's of stichtingen) met een diocesane verankering.

Het nieuwe Charter behoudt het juridische kader waarin het beheer van kerkelijke goederen dient te gebeuren. Naast de voorschriften van het kerkelijk recht zijn er tal van dwingende en aanvullende bepalingen in het Belgisch recht die ter zake eveneens dienen geëerbiedigd te worden. Elke beheerder van kerkelijke goederen dient zich hierbij te gedragen als ‘een voorzichtig en redelijk persoon’, zoals bepaald in het Burgerlijk Wetboek.

Meer op www.kerknet.be.

LERENSLANG

GROEIEN IN GELOOF, HOOP EN LIEFDE

© Myriam Smits

Wanneer dit nummer in je bus valt, zijn we volop op weg naar Pasen. Na Pasen breekt de vijftigdagentijd aan. Het zijn wat we in de Kerk 'sterke tijden' noemen. Die tijden in het liturgische jaar zijn bij uitstek periodes om even stil te staan bij je leven als gelovige. De veertigdagentijd roept dit jaar op om na te denken over ons gedoopt zijn. In de vijftig dagen na Pasen horen we hoe de Verrezen Heer verschijnt te midden van zijn leerlingen. Hoe beleven we die tijd na Pasen?

Myriam Smits

De vijftig dagen tussen Pasen en Pinksteren, ook wel vijftigdagentijd genoemd, zijn een uitgelezen periode om als gelovige te groeien in geloof, hoop en liefde en ons voor te bereiden op de komst van de Heilige Geest. Maar waar of hoe begin je aan die ontdekkingstocht? Het vicariaat Diocesane Diensten stelt allerlei materiaal ter beschikking via de digitale snelweg.

Kant-en-klaar

Zoals de voorbije jaren biedt de werkgroep Catechumenaat via haar webpagina (www.kerknet.be/de-vijftigdagentijd) suggesties aan voor mensen die op zoek zijn naar ideeën om van de vijftigdagentijd een inspirerende periode te maken. Die suggesties zijn erg divers: een verdiepend artikel over de liturgische tijd tussen Pasen en Pinksteren, werkvormen om met je gezin te werken aan geloofsoepvoeding in die tijd, suggesties voor de *lectio continua* van de Bijbel, ideeën om een vijftigdagenkalender te maken met je gezin of geloofsgemeenschap. Kortom, kant-en-klaarmateriaal om van die vijftigdagentijd een inspirerende tijd te maken.

Daarnaast maakten de diensten van het vicariaat Diocesane Diensten in de voorbije twee jaar voor elke zondag van Pasen een kaart met een reflectievraag of citaat ter overweging bij de lezingen van de betreffende zondag. Ook dit jaar biedt het vicariaat materiaal aan ter reflectie. Uitgangspunt zijn deze keer de acht

werken van barmhartigheid. Ja hoor, je leest het goed: acht werken van barmhartigheid. In 2016 voegde paus Franciscus immers een achtste werk toe aan de traditionele zeven werken van barmhartigheid, namelijk de zorg voor ons gemeenschappelijke huis. Ook de vorm van de reflectie is nieuw: elke zondag publiceren we een blog over een van de acht werken. De blogs willen jou uitnodigen zelf te reflecteren over wat die werken betekenen voor jouw gelovig-zijn.

“Via blogs nodigen we jou uit om zelf te reflecteren over wat de werken van barmhartigheid betekenen voor jouw gelovig-zijn.”

Mogelijk is de digitale wereld niet zo jouw ding en koppel je jouw nadenken over jouw gelovig-zijn liever aan een fysieke

activiteit. Dan is het gezamenlijke initiatief van het vicariaat Onderwijs en vicariaat Diocesane Diensten wellicht iets voor jou. Gedurende de eerste veertien dagen van de vijftigdagentijd, van 28 april tot en met 12 mei, kun je een tentoonstelling over de acht werken van barmhartigheid bezoeken in de Heilige Damiaankerk in Wilrijk (Groenenborgerlaan 149, naast het TPC).

Enkele jongere collega's liepen alvast proef. Hun favoriete werk van barmhartigheid? De hongerigen voeden. “Omdat”, zo motiveerden ze hun keuze, “de helft van de mondiale problemen zou verdwijnen als iedereen voldoende te eten zou hebben.” En zo geraakten we aan de praat, over wat die oproep voor elk van ons betekent ...

To do

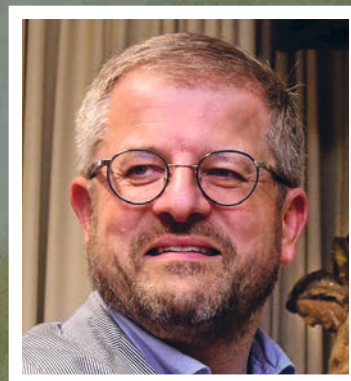
Een bezinningsboekje biedt bij elk van de acht werken een actualisatie aan voor groot en klein. Voor wie wil, is er bij elk werk ook wat te doen: een eenvoudige knutsel-, lees-, schrijf- of luisteropdracht. En mocht je in jouw parochie, pastorale eenheid, klas of vereniging de tentoonstelling van de acht werken van barmhartigheid willen opzetten, aarzel dan niet en contacteer ons.

Inspiratie voor de vijftigdagentijd vind je op www.kerknet.be/de-vijftigdagentijd. Volg de website van CCV Antwerpen www.kerknet.be/organisatie/ccv-antwerpen voor de laatste praktische informatie over het materiaal Tussen Pasen en Pinksteren 2023. Meer informatie via antwerpen@ccv.be.

DOORKIJK

BEZINNING

© Mia Uydens

LEEF JE LEVEN VOLUIT, MET DE LIEFDE ALS LEIDRAAD

“Dilige et quod vis fac”

(Aurelius Augustinus, *Belijdenissen*).

Hoe dikwijls krijgen we niet te horen dat het onderwijs in Vlaanderen er zienderogen op achteruitgaat? Er gaan zelfs stemmen op om het vak godsdienst te schrappen. Zo kan het onderwijsniveau opgekrikt worden. Want wat heeft godsdienst de hedendaagse jeugd nog te bieden? Hoeveel leerlingen beleven hun geloof nog daadwerkelijk? Mag ik die redenering even doortrekken? Hoeveel leerlingen kunnen een correcte tekst schrijven of lezen in hun vrije tijd een roman? Moeten we daarom de vakken Nederlands, Frans of Duits schrappen? Hoeveel leerlingen buigen zich in hun vrije tijd over de wet van Pythagoras? Halen we wiskunde dan ook maar best uit het curriculum?

Het appel van de ander

Godsdienst is zoveel meer dan een vak met inhouden, vaardigheden en attitudes. Ik verwijs graag naar een citaat van Augustinus uit zijn *Belijdenissen*: “*Dilige et quod vis fac*”, wat ik vertaal als “Leef je leven voluit, met de liefde als leidraad”. Ik leef het leven voluit wanneer ik mijn talenten kan ontwikkelen en ik me gerespecteerd weet dankzij mijn sterke kanten en ondanks mijn zwakke momenten. Uiteraard ben ik afhankelijk van wat anderen daarover denken. Het is net de ontmoeting met die ander die mijn blik opent op mijn eigenheid en mij aanzet over de grenzen van

mijn denken en doen heen te kijken. Het is de ontmoeting die mij in staat stelt om mijn leven voluit te leven.

Verplichten tot niets

Wie daagt mij uit om naar die anderen toe te gaan? Wie nodigt me uit om mezelf te ontwikkelen zonder in de valkuil te trappen van een ongegronde zelfoverschatting? Wie geeft mij een taal en toont me daden die verbindend zijn? Jezus! Hij is geen waardencatalogoog of een normencodex. Hij wordt gedreven door een onbegrensde liefde voor zijn Vader die Hem aanzet tot een even onbegrensd respect voor de mens als beeld en gelijkenis van God. Die respectvolle liefde krijgt een taal en toont zich in daden waarvan we vandaag nog altijd kunnen leren. Jezus is vooral het verhaal van God met de mensen en het verhaal van de mensen met God. Weet je wat de leerlingen doorgaans het meest bijblijft uit mijn lessen? Niet de waarden en de normen maar wel de vele verhalen, verhalen van menselijke kwetsbaarheid, van menselijk verlangen waarin ze zelf de liefde tot de naaste en de andere als rode draad mogen ontdekken. Dergelijke verhalen geven stof tot nadenken en creëren banden die binden. Godsdienstlessen verplichten hen tot niets, tenzij tot nadenken en tot zoeken en vinden van inspiratie van waaruit ze hun leven voluit kunnen leven samen met anderen.

Verbinding

Waar worden jongeren tegenwoordig nog met verhalen geconfronteerd van een mens die hen dicht bij God brengt, van een God die zich dicht bij de mens weet? Vandaag zijn jongelui sterk geïnteresseerd in een realiteit die hen overstijgt. Maar ze hebben vaak de neiging dat te gaan zoeken in verslavende middelen, waanvoorstellingen van de dag of bruisende ideeëncocktails van het moment. Ze verliezen er zichzelf in, zonder de ander te vinden. Het leven wordt vaak moeilijk om dragen, omdat ze menen dat ze het alleen moeten dragen. Tijdens de godsdienstlessen brengen we niet het verhaal van een individu op zoek naar een overstijgende realiteit, maar van gemeenschappen die doorheen de tijd met veel vallen en evenveel opstaan antwoorden zochten en vonden op vragen die nog altijd gesteld worden. Tijdens godsdienstlessen wijzen we jongeren op de gedeelde verantwoordelijkheid voor het samenleven. Net het samen dragen maakt de last licht en het juk zacht. Het samen dragen zet aan tot het voluit leven met en voor elkaar.

Eenvoudige keuze

Eigenlijk is de keuze eenvoudig: leggen we waarden en normen op of vertellen we beklijvende verhalen? Wie kiest voor het eerste, wint misschien wel het verstand, maar zelden het hart. Wie opteert voor het tweede, raakt het hart en weet dat daar de mond van overloopt.

Francis Dierckxsens

norbertijn en godsdienstleerkracht in het Sint-Michielscollege in Brasschaat

MENTALE WEERBAARHEID BIJ JONGERENPASTORES

In het dossier van dit nummer staat 'Relevant' uitgebreid stil bij mentale weerbaarheid van jongeren. Wij vroegen ons af hoe onze collega's van IJD Antwerpen omgaan met mentale weerbaarheid op de werkvloer.

Jonathan Wuyts is een jaar aan de slag bij IJD Antwerpen. Voordien werkte hij in een psychiatrisch verzorgingstehuis. Zo deed hij al heel wat ervaring op. "Op mijn vorige werkplek voerden we wekelijks gesprekken met mensen wanneer ze daaraan nood hadden. Samen met de bewoners stelden we een einddoel op, waar ze naartoe konden werken met verschillende tussenstappen. Dat doel was bijvoorbeeld zelfstandig te gaan wonen. Het was vaak een traject met vallen en opstaan. Wanneer een

bewoner een bepaalde tussenstap niet kon halen om eender welke reden, was het mijn taak om dat met hem op te nemen en hem terug op de rails te zetten." Hij vervolgt: "Dankzij een aantal gebeurtenissen die ik meemaakte, sta ik nu zelf mentaal redelijk sterk in het leven. Ik ervaar wel dat ik uitlaatkleppen nodig heb om het hoofd leeg te maken, zoals tijd doorbrengen met mijn zoontje, voetbal kijken of sporten."

"De wereld is vaak druk en de keuzes zijn zo talrijk dat je er letterlijk zot van wordt. Jammer genoeg is er geen handleiding om de beste keuze te maken", ervaart **Nick Hannes**. Het doet hem denken aan het verhaal van Jezus die te gast was bij een tollenaar (Lc 19, 1-10). "In Jericho wilden zoveel mensen Jezus zien dat Zacheüs in een boom moest klimmen om Jezus te zien passeren. Jezus kon kiezen bij wie hij te gast zou zijn. En zijn oog valt op de tollenaar. Wat een teleurstelling moet dat geweest zijn voor al die andere mensen die er talrijk aanwezig waren om hem te ontmoeten.

Jezus staat echter niet stil bij al die andere mogelijke keuzes. Hij besloot te gast te zijn bij Zacheüs en focust daarop. Hij kijkt niet achterom. Hij vraagt zich niet af of hij beter zou dan wel zo gedaan had." Nick probeert evenzo te handelen. "Ik probeer alle andere opties uit te zetten en mijn eerste gevoel te volgen. Die houding brengt me rust en minder zorgen in het leven. Daarnaast neem ik het medicijn van stilte en gebed in. Alles laten stilvallen en tijdens een wandeling eens goed babbelen met God, dat doet enorm deugd om je innerlijke rust terug te vinden te midden van die schier eindeloze keuzemogelijkheden en om mentaal sterker te staan. Met af en toe nog wat gezonde ontspanning geeft dat me moed en kracht om alle keuzes op de planning met volle overtuiging te maken."

Na een drukke werkdag of werkweek voelt **Ella Deweerdt** de nood om te ontspannen. Na een week met voornamelijk computertijd, snakt ze naar menselijk contact. Dan spreekt ze af met vrienden of familie. "Terugkeren naar mijn geboortestreek voelt nog altijd als een thuiskomen aan", vertelt Ella, die opgroeide in West-Vlaanderen. "Onderweg luister ik naar een podcast, een audioboek of

ZOMERTIJD 2023

Zoals elk jaar organiseert IJD tijdens de zomer opnieuw tal van binnen- en buitenlandse meerdaagse initiatieven met als hoogtepunt de Wereldjongerendagen.

Op Zomerzin, een kamp voor jongeren tussen 11 en 16 jaar van 3 tot 8 juli 2023 in het kapucijnenklooster in Meersel-Dreef, krijg je de kans om kennis te maken met en te groeien in de vreugde van het geloof. Actie, ontmoeting, geloof en plezier zijn de sleutelwoorden.

Tijdens Zomervuur, voor jongeren tussen 16 en 23 jaar van 3 tot 8 juli 2023 in het kapucijnenklooster in Meersel-Dreef, wakkeren we samen het vuur in onszelf en in anderen aan. Zomervuur, dat is kamperen in tenten,

zwemmen in het meer, lachen tot je niet meer bijkomt en aan een knetterend kampvuur mijmeren over leven en geloof.

Pluskamp, voor jongeren tussen 10 en 23 jaar van 3 tot 8 juli op een nog geheime locatie, is een zomerse mix van spel, inhoud, geloof en ontmoeting. Op dit kamp zijn leefgroepen en leefgroepmomenten erg belangrijk.

De Ontmoetingsdagen voor jongeren tussen 11 en 18 jaar van 2 tot 8 juli 2023 in Don Bosco in Sint-Denijs-Westrem, focussen op fascinerende ontmoetingen, naar elkaar toegroeien, bidden, tot rust komen, eropuit trekken, uit de bol gaan, ontdekken wat geloof betekent, je inzetten voor anderen ...

#WJDBEL

Dit jaar organiseren we één grote buitenlandse reis: de Wereldjongerendagen! IJD stippelde verschillende trajecten uit om naar de WJD te gaan (lees meer over de WJD in het januari-nummer 2023 van *Relevant*):

© IJD

JONGERENPASTORAAL
IJD ANTWERPEN
IJDANTWERPEN@IJD.BE
03 454 11 44

mijn favoriete nummers. Ondertussen zet ik mijn gedachten op een rijtje.” Eens aangekomen doen een wandeling in het bos achter de deur of een fietstocht naar haar grootouders wonderen voor de ziel, zeker als haar neefjes en nichtje haar vergezellen onderweg. “Het doet me altijd deugd om me te omringen met de mensen die ik graag zie. Ze bieden een luisterend oor voor mijn zorgen en frustraties en geven me goede moed om uitdagingen aan te gaan. Dankzij hun steun zijn de lasten een pak minder zwaar om dragen.”

Na een week met veel vergaderingen en activiteiten, voelt Ella dan weer de nood aan rust. Dan trekt ze zich terug in haar knusse appartement. “Huishoudelijke taken brengen rust, zeker als ik nadien moe maar voldaan in mijn zetel kan neerploffen en aan een volgend breiproject kan beginnen. De repetitieve handeling en de wol in mijn handen helpen me om mijn gedachten op pauze te zetten en me volledig te ontspannen.”

In het voorjaar van 2022 werd de moeder van **Elina Bouwens** erg ziek. Kanker was het verdict. “Ondanks het slechte nieuws en

het verdriet dat erbij kwam kijken, beloofden we elkaar de manier waarop we met elkaar omgingen, met de nodige humor, niet te veranderen”, vertelt Elina. “Vanuit de aanvaarding dat ik de situatie niet kon veranderen, ontstond er een natuurlijke evidentie om iets te doen met die realiteit. Met mijn gezin kozen we de weg vooruit. Concreet wilden we mijn moeder in haar waarde laten door haar alles te laten doen wat ze zelf nog kon. Ook genoten we van de momenten samen en namen we hier echt de tijd voor. Kostbare tijd waarvoor ik nu erg dankbaar ben. De zorgvuldige aandacht en goede zorg die ik aan mijn moeder gaf, gaf mij de kracht om met de hele situatie om te gaan. We hebben mijn moeder nog een mooi leven kunnen geven omdat we dat samen (met anderen) gerealiseerd hebben.” Enkele maanden geleden is Elina’s moeder overleden. “De lijdensweg, het aftakelen, het was gemakkelijker om te dragen dan het overlijden zelf. De interactie met mijn moeder, samen nog kunnen genieten ... Nu is het moment van nooit meer en loslaten. Misschien wel de grootste uitdaging in mijn leven.”

READY TO PLAY

Het spel waar alles draait om muziek en geloven! *Let the music play* maakt dat jongeren muziek delen, verhalen vertellen en verwoorden waar ze in geloven. Het is een spel waarbij ze elkaar beter leren kennen en gesprekken zich verdiepen. *Let the music play* biedt genoeg luister- en gespreksstof voor twee bijeenkomsten met twee uur speeltijd.

‘Let the music play’ is ontwikkeld door JOP en Young & Holy. Het spel kan ontleend worden via de infotheek van IJD Jongerenpastoraal.

VRIEND VAN IJD

Caminho da Vida (vertrek op 23 juli) is een pelgrimstocht in het noorden van Portugal. In kleine groepen stappen we gedurende vijf dagen passages van de GR50-route in het oudste natuurpark van het land, Peneda-Gerês. We gaan op weg met het levensverhaal van de jonge Italiaanse tiener Chiara ‘Luca’ Badano uit de Focolare-beweging.

Portes Ouvertes (vertrek op 24 juli) is een gastvrije ontvangst door de zusters benedictinessen van l’Abbaye Sainte-Marie de Maumont in Juignac.

A Dios (vertrek op 25 juli) neemt je mee door het bruisende Spanje, vanuit het Baskische Bilbao naar de hoofdstad Madrid.

Days in the Dioceses Porto (vertrek op 24 of 25 juli) vindt plaats in Portugal zelf en werd uitgewerkt door het Portugese bisdom Porto. Je ontmoet jongeren van over de hele wereld en komt al in festival-mood via tal van workshops.

Magis (vertrek op 22 juli) staat garant voor een week vol internationale ontmoetingen. De voertaal is Engels, het thema ‘Creating a Hope-filled Future’. Je kan kiezen uit wel zeventig activiteiten en maakt kennis met de spiritualiteit van de jezuïeten.

De deelnemers aan de vijf voorprogramma’s ontmoeten elkaar in Lissabon, waar we van 1 tot 6 augustus samen de Wereldjongerendagen beleven met miljoenen andere jongeren van over de hele wereld. Neem een kijkje op www.lissabon2023.be of www.ijd.be. (JW)

EEN VRIEND VAN IJD

BINNENSTE
BUITEN
2022
2023

IK BEN EEN VRIEND
VAN IJD OMDAT IJD
MIJN WERELD MOOIER
HEEFT GEMAAKT.

DEZE WEEK:
NICK HANNES

AFKOMSTIG VAN:
GEEL

JE KAN ME KENNEN VAN:
IJD ANTWERPEN

MIJN FAVORIETE
BIJBELBOEK IS
HET BOEK ESTER
OMDAT ZE ALTIJD
HOOP BRENGT.

DEZE PERSOON INSPIREERT
MIJ HET MEEST:
DIRK DE WACHTER

DIT LIEDJE
INSPIREERT MIJ HET
MEEST: “ALS ER
NOG VUUR IN JE
ZIT” VAN MATTHIJN
BULWALDA.

MIJN FAVORIETE IJD-
HERINNERING: DE
LOYOLATOCHT VAN
2022

DEZE IJD-VRIEND ZIEN JULLIE VOLGENDE KEER: DENISE APPELS

1. *Ze lijken wel een binnenpretje te hebben. Een stevig binnenpretje. Alsof er een boodschap op de albe ligt die Nele Van Bastelaer en Gerry Bellekens ontvingen tijdens hun zendingsviering op 11 december in de pastorale eenheid Mozes. Die vierde toen ook haar vijfjarige bestaan. Toch niet, vernam 'Relevant' uit goede bron. "Louter toeval", klonk het. Of misschien eerder de vreugde van het Evangelie die in hun hart neerdaalde tijdens de feestelijke viering. Waar het hart vol van is, loopt de mond immers van over. In een aanstekelijke glimlach.*
2. *Een teken van hoop en een extra boost voor het parochieleven in Antwerpen-Zuid. Zo ervoeren vele aanwezigen de aanstelling op 15 januari van kapucijn Adeel Mazhar tot pastoor van de parochies Sint-Laurentius, Sint-Michiel-en-Petrus, Sint-Jan de Doper en Heilige Geest. "Dat belooft", verwoordt Alfred Derde, secretaris van de kerkraad van Sint-Laurentius, de parochiale vibe. "Samen zullen we onder leiding van pastoor Adeel een en ander aankunnen." De kersverse pastoor sprak zijn dank uit voor de nieuwe thuis die hij in ons land en ons bisdom vond. Tijdens de receptie na de viering werden meteen vriendschapsbanden gesmeed.*
3. *Het Licht van Betlehem wordt terug verspreid om de band tussen pastorale eenheden en scholen te versterken, gezien de positieve ervaringen in 2020. De derde leefgroep kleuters van De Dames in Antwerpen waren de eersten die inhoudelijk goed voorbereid, maar ook met liederen en vlamkroontjes ... ten tonele verschenen.*
4. *Met 25 procent kun je het 100 procent anders doen. Met die slogan zoekt Broederlijk Delen medestanders om samen te strijden voor een duurzame wereld zonder ongelijkheid. Elk kan op zijn manier meedoen met de 25-procentrevolutie, bleek op de Matinee van Broederlijk Delen in Malle, waar de vastencampagne werd voorgesteld: samen, ik eet lokaal, solidair zijn, gelijkheid, tijd delen, soms veggie eten, verdraagzaam zijn, inzet voor het klimaat, rechtvaardigheid, aandacht voor de mens in nood, hier en elders ...*
5. *Vrede voor jou. Pastoor Tom van de pastorale eenheid Heilige Maria Magdalena veegt zijn voeten aan die boodschap, letterlijk, maar maakt er ook werk van. En dat doet ook Annick Buggenhout. Vrede en broederlijkheid, over levensbeschouwingen, culturen en grenzen heen, inspireren haar. Zozeer zelfs dat ze er iets mee wou doen. Zo kwam ze op het idee om een vredesduif met de woorden 'Vrede voor jou' op een kokosmat te laten drukken. Als hoopvolle wens voor ieder die bij jou langskomt, volledig in de lijn van de boodschap die God ons meegeeft in de zondagse viering: "Vrede zij met u." "Elkaar vrede toewensen kan en mag ook buiten onze zondagse viering", vertelt Annick beziel. "Waarom niet beginnen met elkaar zo te begroeten bij het betreden van elkaars woning. Onderweg en met regelmaat. Want het kan niet genoeg herhaald worden en niet genoeg uitgedragen worden: Vrede voor jou!" Ook geïnteresseerd in zulk een deurmaat? Meer info bij buggenhoutannick@gmail.com of marie.louise.van.den.eede@telenet.be. De opbrengst van de verkoop gaat naar diaconale projecten in de pastorale eenheid Maria Magdalena, waar Annick actief is.*

© Annelies De Keyser

© Alfred Derde

© Chris Van Vliet

© Broederlijk Delen

© Tom Schellekens

WAS JIJ ERBIJ?

© Nathalie Milio

Vind je het koud in België? Vind je Nederlands een moeilijke taal om te leren? Heb je een allergie? Heb je een huisdier? Mis je je familie? Het is maar een greep uit de vragen die leerlingen van twee derdejaarsklassen van Sint-Ludgardis Antwerpen nieuwsgierig aan vicaris Emmanuel Ikeobi stelden. Op vraag van godsdienstleerkracht Tom Sips kwam de vicaris met Nigeriaanse roots op bezoek in het kader van het vakoverschrijdende project 'I am migration'. Ikeobi stond stil bij wat migratie is, de verschillende vormen van migratie, de redenen voor migratie ... En hij benadrukte dat je niemand mag veroordelen omdat hij of zij van elders komt. "Het is niet omdat ik uit Nigeria kom, dat ik dom ben en hier niets kan inbrengen." Andere scholengemeenschappen die interesse hebben om de vicaris uit te nodigen voor een klasgesprek over migratie kunnen steeds contact opnemen met nathalie.milio@bisdomantwerpen.be.

HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

GÀÀZ

Toen ik die ochtend om halftien aanbelde, opende ze eerst achterdochtig het langwerpige verticale raampje in de hevig gelakte voordeur. "Ik ben de priester die de begrafenis van uw man zal doen en ik wou graag even met u praten", zei ik. "Oh, ik doecht da ge van de gààz waart, ik verwacht die alle momenten, ik heb ne reuk ziede", zei ze terwijl ze het raampje sloot en de deur opende. Ze had een fluorescerende plumeau vast, waarmee ze zijn nalatenschap aan het afstoffen was. "Kom maar binnen, een koem kofte, nèmduu mèllek?" Ik zeg in diepe vertwijfeling neer op een stoel aan de eetkamertafel omdat ik zeer getraind ben wanneer ik verdriet aantref, maar omgekeerd hulpeloos bij duidelijke ontstentenis ervan. "Ik denk niet dat er veel volk zal zijn, d'r kwam niemand nie meer, hij blafte iedereen altijd af, hij heeft heel zijn leven geblaft." Ik stak behoedzaam de pen en blocnote waarop ik gewoonlijk een paar bescheiden aantekeningen maak terug op zak. "Vindt ge het niet erg dat ge hem hebt moeten afgeven?", vroeg ik. Ik vind mezelf stom klinken, maar word gered door telefoongerinkel in een andere kamer. "Nee Jeanne, ja manneke ... goe geslapen. Nee, ik heb niks genomen gehad ... Wableift Jeanne? ... Neen, nu nie! De pastoer is ier, mor hoe lang dat 'em zukt te blaave weet ik niet." Ze legde de hoorn terug in. "Ja wa wilder van weten? Veertig jaar aan 't Stad en altijd gaan vissen op 't Fort totdat ik hem heb moeten wegdoen na die attak, omdat hij niet meer kon opzitten en ik hier beneden geen bed wou hebben ..." Zijn geblaf zit zo diep in haar geheugen – denk ik – dat ze in

© Ronald Sledsens

> Ronald Sledsens

hondentermen over hem praat. Ze had hem dan nog vijf volle jaren tot vorige dinsdag in het 'asiel' bezocht. "Zal ik ook iets goeds over hem vertellen in mijn woordeke?", vroeg ik. "Ja, vertelt maar iet goe." Maar ze zei niet wat. Toen ik terug op straat stond, had ik de geur van haar verbitterd spreken nog in mijn neus zitten. De mannen van de gààz waren intussen nog niet opgedaagd. Het hoefde niet echt. Hier was toch alles al lang ontploft. Ik heb het in de dienst over trouw gehad. Dat is die ene kleine reden die sommige mensen hebben om toch bij elkaar te blijven als er ogenschijnlijk geen enkele reden meer voor is.

Ronald Sledsens

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij

> **Op de foto:** Onze kerkgebouwen spreken voor zich, met hun torenspits die boven alle daken uitsteekt, met hun plek in het midden van het dorp, maar bovenal met hun open deuren. Als stilteplek, als troostplek, als ontmoetingsplek, als gebedsplek, als koelteplek ... Welkom, de deur van de Sint-Michielskerk in Brecht staat open ...

Volgende keer:

**GROEIEN
IN GELOOF**

www.relevant-bisdomantwerpen.be